

DE CMH 125 JAAR

JUBILEUMUITGAVE 2024

*'Het voornemen
bestaat in Hattem
een christelijk
muziekcorps op te
richten ...'*

**SPECIALE
EDITIE**

CHRISTELIJKE MUZIEKVERENIGING HATTEM

EST. 13-10-1899

Voorwoord

Als jubileumcommissie wilden wij graag iets extra's doen in het jubileumjaar 2024. Een tastbare herinnering maken voor alle leden was het doel. Uiteindelijk is het deze jubileumuitgave geworden. Het was soms moeilijk om bepaalde keuzes te maken. Want welke herinnering of welk verhaal over de CMH komt er wel in en welke niet? Recht doen aan alle facetten die de CMH rijk is. Dat was belangrijk. De huidige krant omvat daarom niet alleen een algemene geschiedenis van de vereniging, maar bovenal ook persoonlijke verhalen van verschillende (oud-)leden. Tijdens de samenstelling van de jubileumuitgave hebben we zoveel mogelijk gebruik gemaakt van foto- en beeldmateriaal dat onze leden door de jaren heen hebben verzameld. Zo is het een échte CMH-uitgave geworden.

Het was een zeer waardevolle en dankbare uitdaging om de uitgave samen te mogen stellen. We hopen dat het veel leesplezier oplevert!

Namens de jubileumcommissie,
Sander Klaassen

Inhoudsopgave

Huidige samenstelling CMH	4
Uut de oude deuze	5
Beginperiode & Jan Jaspers	6
Periode Pijlman	11
Periode De Leeuw & Neuteboom	16
Periode Balemans	23
Marslopen door de jaren heen	33
Een traditie met vele gezichten	
De compostactie	36
Willem Spannenberg vertelt	
Bloedverwanten met liefde voor muziek en vrijwilligerswerk	39
Van voorzitter tot 'Grolsch- expres'	42
De CMH-jaren van Herman Wagtelenberg	
Het scholenproject	45
Al sinds 1994 een succes	
Anekdoten	48
Nederlands Kampioenschap	48
Herinneringen ophalen met oud-leden	49
Jan van Ogtrop en de radio-opname	55
De Amerikaanse dirigent: mysterie opgelost!	56
Het scholenproject: een belangrijke basis	57
De compostactie door de ogen van Jan Derk	58
De kerstrondgang	59
Het jubileumjaar 2024	60
Nieuwjaarsconcert	62
Voorjaarsconcert: De Schilderijtentoonstelling	63
Muziek, Borrels & Bites: een groot feest bij IJscowd	66
Jubileumconcert: feest der herkenning	69
Feestdag CMH 125 jaar: een geslaagde verenigingsdag	72
Dankwoord	74

Huidige samenstelling CMH

1899. De oprichting van de Christelijke Muziekvereniging te Hattem. Het was een bescheiden start met een handvol leden, maar door de jaren heen is de CMH flink gegroeid. Met name de ontwikkeling van het A-orkest is diepgelaagd. De oudgedienden in het orkest zullen zich de tijd o.l.v Henk Pijlman en Jaap Neuteboom nog herinneren. Voor de jongere leden zal de naam Balemans bekender in de oren klinken. Al deze dirigenten hebben op hun eigen manier invulling gegeven aan hun periode bij de CMH.

Anno 2024 is de CMH meer dan het A-orkest. Het jeugdorkest, tegenwoordig B-orkest, bestaat inmiddels al meer dan een halve eeuw. En nog steeds is dit een hele mooie groep waarin jonge leden kennis mogen maken met muziek, ervaring op mogen doen en de ruimte hebben om door te groeien. En wat te denken van het percussie ensemble? De aanwas van steeds meer percussionisten in de jaren '90 en begin '00 zorgde ervoor dat een aparte slagwerkgroep noodzaak werd. De afgelopen jaren bruist deze talentvolle groep volop. Ook de scholenprojecten zorgen voor jeugdige aanwas. Mede door het succes van deze projecten is er tegenwoordig ook een opstaporkest waaruit regelmatig leerlingen doorstromen naar het B-orkest. Dit jaar werd naast de bestaande muziekgroepen ook een tweede-kans orkest in het leven geroepen om familie, vrienden en bekenden de kans te geven om een instrument te leren bespelen. Al deze positieve ontwikkelingen zijn niet vanzelfsprekend. Als vereniging mogen wij daarom trots zijn op onze club en op alle leden die door de jaren heen een bijdrage hebben geleverd aan de uitbreiding van de CMH. Want zonder leden, geen CMH.

Uut de olde deuze

1899 - 1949

Beginperiode & Jan Jaspers

De CMH van 1899 - 1949

De CMH poseert tijdens een concours (datum onbekend)

We schrijven 13 oktober 1899. In de christelijke bewaarschool aan de Korte Kerkstraat komen enkele hoge heren bij elkaar, waaronder dominee (ds.) H. Jonker en twee baronnen, dhr. Wassenaer van Catwijck en dhr. Van Heemstra. Tijdens deze samenkomst werd besloten om in Hattum een christelijke muziekvereniging op te richten. *'Het voornemen bestaat in Hattum een christelijk muziekcorps op te richten dat ten doel heeft de muziek als gave Gods te beoefenen en daarmee Gods naam te verheerlijken.'*

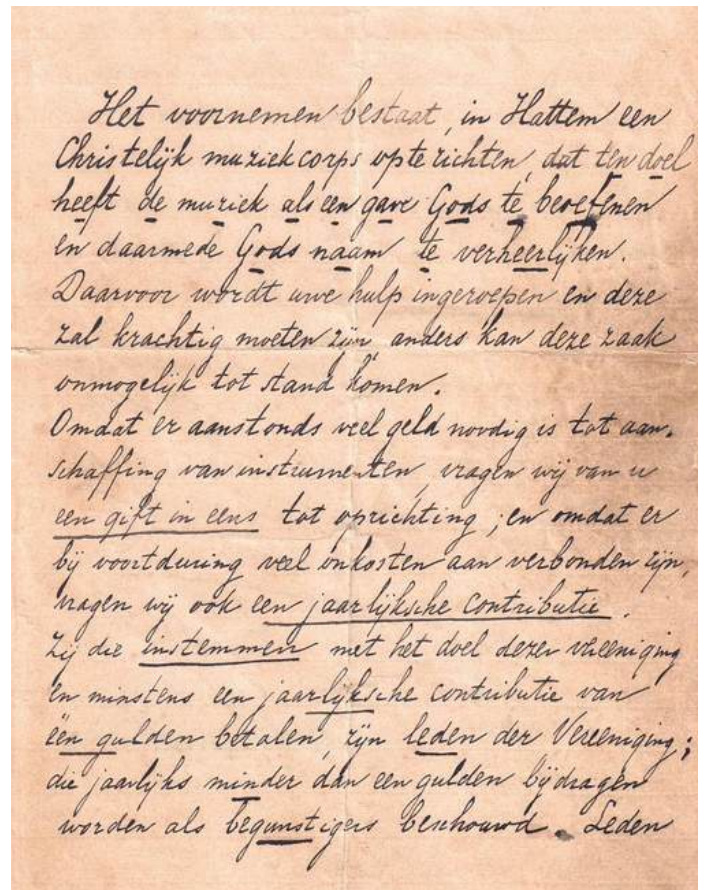
De beginjaren

Bovenstaand citaat is nog steeds terug te vinden in de oorspronkelijke statuten van de vereniging. Het doel was duidelijk: een muziekvereniging oprichten op christelijke grondslag. Daarbij zou veel afhangen van het verzamelen van een kostendekkend geldbedrag. Vandaar dat de hoge heren al enkele giften bij elkaar verzameld hadden om de vereniging op poten te zetten. In totaal ging het om 190 gulden, destijds geen misselijk bedrag. Daarnaast waren er ook al een aantal jaarlijkse bijdragen toegezegd door overige geldschieters. Het eerste

bestuur kon echter slechts zeven instrumenten kopen met het bij elkaar verzamelde geld. Baron van Wassenaer schonk de piepjonge vereniging daarom een extra honderd gulden. Vooral de aankoop van een grote trom was belangrijk. 'Want de mensen vinden dat mooi. Hoe meer lawaai hoe beter!', stelde de baron. Ook werd aan de nieuwe spelende leden, ook wel 'werkende leden' genoemd, gevraagd om per jaar minstens één gulden contributie te betalen. De bijdragen moesten 'krachtig zijn', anders kon de oprichting van de vereniging, 'onmogelijk tot stand komen.' Uiteraard was er ook een dirigent nodig om het korps muzikaal te leiden. Dit werd een heuze blauwvinger, namelijk dhr. Kwak uit Zwolle, van wie verder helaas weinig bekend is.

Het eerste optreden van de CMH, in ieder geval één van de eerste, vond plaats op 13 augustus 1900 in samenwerking met muziekvereniging David uit Zwolle. Het ontbrak de CMH tijdens deze eerste uitvoering nog aan onderscheidende kleding. Op verzoek van dominee (ds.) Jonker werd in het daaropvolgende jaar besloten om de leden te voorzien van 'gevederde hoeden'. Deze hoeden waren waarschijnlijk in de mode vanwege de oorlog die omstreeks de oprichting van de CMH gevoerd werd in Zuid-Afrika tussen de Nederlandstalige Boeren en de Britten (Tweede Boerenoorlog, 1899-1902). De Boeren werden diplomatiek gesteund door de Nederlandse overheid en konden dus ook symbolische steun verwachten van de CMH.

De beginjaren van de CMH waren echter grillig. Kort na de oprichting blijft de vereniging ondanks de vele giften in geldnood zitten. Rond het tienjarig bestaan

Het voornemen bestaat, in Hattem een Christelijk muziekcorps op te richten, dat ten doel heeft de muziek als een gave Gods te bevestigen en daarmede Gods naam te verheerlijken. Daarvoor wordt uwe hulp ingeroepen en deze zal krachtig moeten zijn, anders kan deze zaak onmogelijk tot stand komen. Omdat er aanstonds veel geld nodig is tot aanschaffing van instrumenten vragen wij van u een gift in eens tot oprichting; en omdat er bij voortdurend veel onkosten aan verbonden zijn, vragen wij ook een jaarlijkse contributie. Zij die instemmen met het doel dier vereniging en minstens een jaarlijkse contributie van een gulden betalen, zijn leden der Vereniging; die jaarlijks minder dan een gulden bijdragen worden als begunstigers beschouwd. Leden

Het besluit dat leidde tot de oprichting van de CMH in 1899

wordt er zelfs gesproken over een mogelijke opheffing van de CMH. De vereniging en haar leden houden gelukkig vol, ondanks het feit dat de Eerste Wereldoorlog in de daaropvolgende jaren roet in het eten gooit. Het aantal spelende leden werd hierdoor namelijk beperkt tot slechts vijf leden.

Eerste successen

Op 1 februari 1916 verliet de toenmalig dirigent, dhr. H. van Zuylen, de vereniging. In de beginjaren heeft hij veel voor de vereniging betekend. Zijn opvolger werd Jan Jaspers, een naam die in Hattem tegenwoordig tot de verbeelding spreekt vanwege de gelijknamige basisschool. Onder zijn muzikale leiding werd een periode van muzikale bloei ingezet. Ook het aantal leden groeide fors in deze periode. Jaspers

zorgde ervoor dat de leden thuis meer gingen studeren. Ook kwam hij met een duidelijke visie voor de vereniging. Het doel was om een goed bezet fanfareorkest van de CMH te maken. Tijdens het eerste concours waaraan de CMH meedeed was het dan ook meteen raak. In 1922 werd in Almelo een eerste prijs behaald in de vierde divisie. Een geweldige prestatie voor de nog relatief jonge vereniging. Als kers op de taart werd het allereerste verenigingsvaandel aangeschaft en werd besloten om een eigen muzikent te bouwen. Anders dan in de beginjaren kwamen de financiën nu gelukkig snel rond.

De CMH op concours in Almelo (1922)

In 1924 vierde de vereniging haar zilveren jubileum. In de daaropvolgende jaren werd er wisselend gepresteerd tijdens de concoursen. In 1932 bereikte de vereniging wel een nieuw hoogtepunt: er werden meerdere eerste prijzen behaald tijdens het concours in Dedemsvaart. In de jaren daarop werd het instrumentarium verder uitgebreid, evenals de kledingkast. Destijds werd vanuit het bestuur zelfs nog de oproep gedaan om de instrumenten wat vaker te poetsen.

1938 was een jaar gekenmerkt door ziekte, waardoor op concours gaan niet mogelijk was. Het jaar werd alsnog positief afgesloten met het welverdiende afscheid van ere-voorzitter ds. D.C. Karssen. De Tweede Wereldoorlog brak aan in september 1939, toen Duitsland Polen binnenviel met de welbekende *Blitzkrieg*. In de oorlogsjaren waren er geen repetities en concerten. Nadat Hattem op 18 april 1945 bevrijd was, stond de CMH wel snel paraat op de markt om het volkslied ten gehore te brengen. Een bijzonder mooi moment. Het muzikale niveau was door de oorlogsjaren wel sterk gedaald. Desondanks was er toch een grote groep muzikanten overgebleven in Hattem. Zij hervatten zoals gezegd snel hun muzikale passie. Kort na de oorlog, in 1947 en 1948 bleek dat het niveau al weer op peil was. De vereniging

Jan Jaspers naast het oude vaandel, gekenmerkt door de ingevlochten trompet, hoorn en bladmuziek in het midden

behaalde namelijk twee jaar op rij een eerste prijs, achtereenvolgend bij de concoursen in Hardenberg en Kampen. Vanaf dat moment kwam de CMH weer uit in de ere-afdeling.

In 1949 werd het vijftigjarig jubileum van de CMH gevierd. Er viel echter een schaduw over de feestvreugde vanwege de langdurige ziekte van dirigent Jan Jaspers. Desondanks kon de vereniging nog wel enkele marsen spelen op het jubileumconcert in augustus 1949 op de markt. De muzikant was voor de

gelegenheid prachtig versierd met bloemen en vlaggen. Voor de pauze speelde de Christelijke Harmonie uit Enschede enkele werken in het teken van de feestvreugde. Deze was helemaal compleet toen de CMH zo'n tweeduizend gulden aangeboden kreeg namens de inwoners van Hattem, aangevuld met een lijst donateurs. Met eerder ingezameld geld werd dit bedrag gebruikt om nieuwe instrumenten aan te schaffen. In de daaropvolgende weken galmden de klanken van de nieuwe instrumenten door de stad.

Concours Kampen (1948). V.l.n.r. Lammert v.d. Zwaan, Roelof Tromp en Henk van Es

Uut de olde deuze

1949 - 1970

Periode Pijlman

De CMH van 1949 - 1970

Eén van de vele repetities o.l.v. Pijlman in de Christelijke Bewaarschool (jaren '60)

In 1949 moest Jan Jaspers zijn dirigerestok noodgedwongen neerleggen. Voor het bestuur was het geen makkelijke opgave om een opvolger te vinden. Toch werd deze gevonden in de persoon van Henk Pijlman uit Meppel, die al enige tijd stadsbeiaardier van de Grote Kerk in Hattem was. Netzoals 'Jaspers' is 'Pijlman' een begrip geworden binnen de vereniging. De dirigent zou samen met dhr. Klein, vakdocent van de CMH, zijn stempel drukken op de muzikale kwaliteit van de vereniging in de daaropvolgende jaren.

Muzikale achtergrond

In de jaren '50 was de CMH al een gevestigde naam. De groei en ontwikkeling van de vereniging past bij de algemene opkomst van fanfareorkesten in Nederland. Deze ontwikkeling is niet los te zien van de opkomst van de brassbandmuziek en de uitvinding van de saxofoon. Vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw en begin twintigste eeuw werden de eerste brassbands opgericht, met name in Groot-Brittannië. Deze 'Colliery Bands' (koolmijnenbands) bestonden voornamelijk uit arbeiders en vaklui die veelal in de mijnindustrie werkten en in de grote

industriefabrieken. Slechts een klein gedeelte van de gemaakte inkomsten van de industriebedrijven kwam in de zak van de arbeider terecht. De brassband was daardoor een welkome en relatief goedkope vorm van vrijetijdsbesteding geworden. De muziekstroming waaide ook over naar de Lage Landen. Hier ontstond op den duur een nieuw soort orkest: het fanfareorkest. Dankzij de Belgische instrumentenbouwer Adolphe Sax (1814-1894), die de saxofoon en saxhoorn ontwikkelde, heeft het fanfareorkest uiteindelijk haar unieke geluid gekregen.

Pijlman liet zich graag inspireren door de brassbandmuziek uit Groot-Brittannië, mede vanwege de schaarste aan werken die exclusief voor fanfareorkesten geschreven waren. Zo bewerkte Pijlman verscheidene brassbandwerken voor fanfare, waardoor het orkest altijd de nieuwste werken te spelen had. Maar de dirigent was van alle markten thuis. Zo liet hij zich ook inspireren door zijn reizen naar Oostenrijk, waaruit het werk *Das Donautal* voortvloeide. Daarnaast schreef Pijlman ook een groot aantal koraalbewerkingen, waarvan er altijd wel één of twee op het concertprogramma stonden.

Een gouden tijdperk

De jaren '50 en '60 staan mede door Pijlmans inspanningen te boek als een prachtige periode in de geschiedenis van de CMH. De muzikale kwaliteit van het orkest stond destijds buiten kijf. De vaandelafdeling was inmiddels bereikt, waarin mooie en unieke resultaten werden geboekt. Een goed voorbeeld is de eerste prijs met lof die de CMH behaalde tijdens het zaalconcours in de Buitensociëteit te Zwolle (1963). 'De muziek stroomde je in bloeiende klankschilderingen tegemoet', aldus E.D. Schipper,

In de jaren 50 en 60 kwamen de muzikanten vaak nog met hun instrument onder de arm naar de repetitie

muziekrecensent van De Homoet, waarmee hij doelde op de prachtige uitvoering van de stukken *Grand Canyon du Verdun* en *The Sea*. Naast de prijswinnende deelnames aan de concoursen werd er ook regelmatig een eerste prijs behaald tijdens de landelijke toogdagen van de voormalige NFCM, de Nederlandse Federatie voor Christelijke Muziekbonden. Deze 'Cultureel paedagogische vormingsdagen', zoals ze in meerdere krantenknipsels omschreven worden, zorgden ervoor dat de naam van de CMH ook landelijke bekendheid verwierf. De vereniging is in deze periode ook meermaals te horen geweest tijdens radio- en televisie-uitzendingen, waardoor de naamsbekendheid

van de CMH nog sterker toenam. De bekendste uitzending is de unieke NCRV-aflevering uit 1961. De NCRV maakte destijds een aantal afleveringen die zich focusten op verschillende vormen van vrijetijdsbesteding in kleine dorpen en steden verspreid over heel Nederland. Zo kwam de zender ook uit bij de CMH. Tijdens de uitzending worden o.a. Henk Pijlman en voormalig (ere-)voorzitter Arend Neuteboom geïnterviewd. Pijlman laat zelfs zijn kunsten op het carillon van de Andreaskerk horen. Naast het klockgelui zijn ook enkele fragmenten van inmiddels oude fanfarewerken te horen, waaronder *Divertimento Festivo* van Otto Ketting.

Pijlman bespeelt het carillon in de Andreaskerk

Het lidmaatschap bij de CMH werd in deze periode door de jongeren vaak gecombineerd met voetballen bij de lokale voetbalclub, Hatto-Heim, waaraan ook in de televisie-uitzending verwezen wordt. Het ene lidmaatschap hoefde het andere dus niet uit te sluiten. Een van de geïnterviewden wordt gevraagd waarom er in Hattem zoveel aan muziek gedaan wordt. Het CMH-lid heeft er wel een verklaring voor, maar om zijn woorden te gebruiken: 'Ik heb er wel een verklaring voor, maar ik geloof niet dat die geschikt is voor deze televisie-uitzending.'

Arend Neuteboom wordt geïnterviewd op het plein achter de Bewaarschool

Hoe het ook zij, de grote toestroom van jeugd in deze periode zorgde ervoor dat de oprichting van een jeugdorkest noodzakelijk was. Ervaren leden van de CMH, ondersteund door vakdocent Klein, gaven in deze periode les aan de groep jonge muzikanten. Desondanks waren er ook jonge leden die hun muzikles genoten in Zwolle, aan het Stedelijk Muzieklyceum. Dit kostte hen, met name hun ouders dan, wel veel meer geld. Uit archiefmateriaal blijkt dat de gemeente Hattem uiteindelijk bij moest springen door de subsidiëring van het muziekonderwijs te hervormen.

De CMH-leden komen binnen voor de repetitie

Nieuwe instrumenten

In 1965 werden een hoop nieuwe instrumenten aangeschaft bij firma Ansingh in Zwolle. De aanschaf wordt uitgebreid beschreven in een oude editie van *De Homoet* (18 november 1965), de voormalige stadskrant van Hattem. Het oorspronkelijke idee voor de aanschaf ontstond zo'n vijf jaar eerder toen spelend lid en bestuurslid Roelof Tromp een plan opstelde om nieuwe instrumenten aan te schaffen. Dit plan werd 'ernstig onder de loupe genomen door het bestuur'. Samen met de heren K. Admiraal, L. van Olst en A. Veltkamp vormde Tromp de *Commissie Instrumentenfonds* waarin het idee verder werd uitgewerkt. In *De Homoet* wordt het proces omschreven als een 'enorme sneeuwbal' die steeds groter werd. De commissie wist uiteindelijk een bedrag van 32.500 gulden (!) bij elkaar te verzamelen, grotendeels met hulp van spontane

bijdragen. Het verhaal gaat dat fanatieke CMH-leden en families in busjes stad en land afreisden om geld op te halen. De overdracht van het nieuwe instrumentarium werd na afloop feestelijk gevierd in het voormalig Hotel De Boer in de Ridderstraat.

Jubileum en gouden insigne

In zijn laatste jaren als dirigent van de CMH maakte Pijlman nog het zeventigjarig jubileum van de vereniging mee. Voor het jubileumconcert wist het bestuur het Stafmuziekkorps van het Leger des Heils te strikken. In de oude krantenberichten is te lezen dat het concert indruk gemaakt moet hebben, met 'machtige bassen die klonken als orgeltonen' en 'cornets die jubelden als nachtegalen'. De kers op de taart van feestelijkheden was de uitreiking van het gouden insigne aan Pijlman, voor zijn jarenlange verdiensten.

De nieuwe instrumenten. Jarenlang kocht de CMH haar instrumenten bij Ansingh in Zwolle.

Uut de olde deuze

1970 - 1994

Periode De Leeuw & Neuteboom

De CMH van 1970 - 1994

De CMH o.l.v. Henk de Leeuw in de Buitensociëteit te Zwolle, jubileumconcoors Overijsselse Bond (1971)

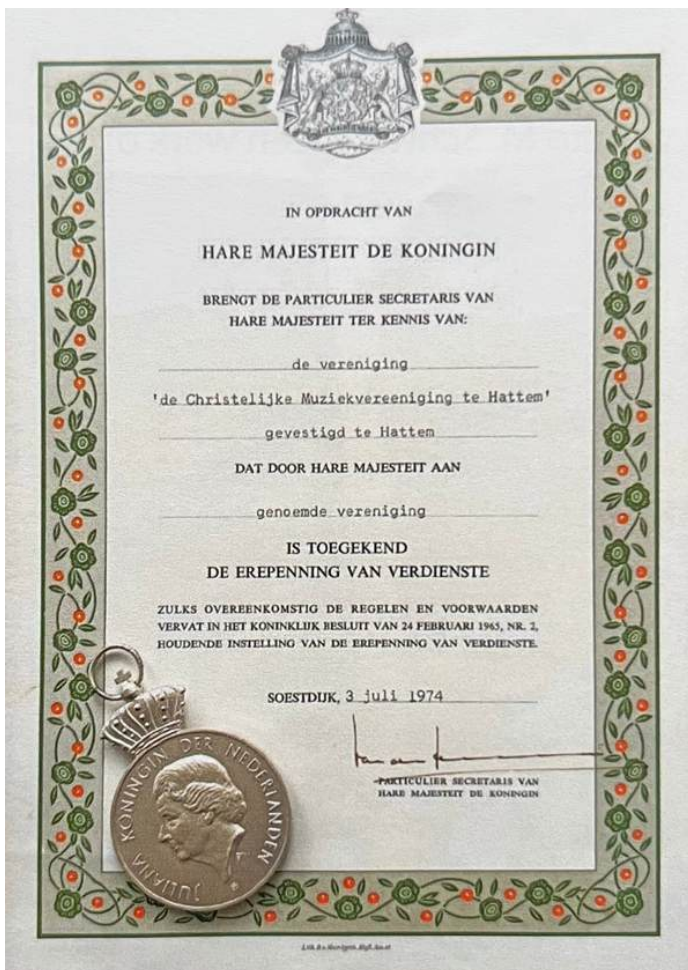
In 1970 werd Henk de Leeuw benoemd als dirigent van het orkest. De Leeuw was naast dirigent een verdienstelijk trombonist die afwisselend in drie radio-orkesten speelde: het Radio Philharmonisch Orkest, het Promenade Orkest en het Metropole Orkest. Met zijn enthousiasme sprak De Leeuw veel leden aan. Hij leidde onder andere zelf de groepsrepetities, in het bijzonder de repetities met de trombonesectie. Hij gaf hen zelfs les in verschillende studio's in Hilversum.

Een flinke erfenis

Uit krantenberichten over de eerste toogdagen en concerten die plaatsvonden onder De Leeuw blijkt dat er vergeleken met de voorgaande periode onder Pijlman weinig veranderd was aan de kwaliteit van het orkest. Zo omschrijft één recensent het voorjaarsconcert in de Emmauskerk (april 1972) als een 'concert uit dankbaarheid' met een 'herboren en verjongd

orkest'. Het was een periode waarin de CMH veel optredens gaf. Nog geen week later speelde de CMH namelijk in de Amfihal van het gemeentehuis te Epe. Bekende werken als de *Akademische Festouverture* van Johannes Brahms en *Moonlight Serenade* van Glenn Miller stonden op het programma. Ook werd *Treble Trombones* van Jack Helyer gespeeld, met drie solisten.

De CMH trad in deze periode ook veelvuldig op in de Daendelshal, nu bekend als De Marke. Tegenwoordig merken we dat het spelen in zo'n hal wat anders vraagt van het orkest dan spelen in het repetitiegebouw. In 1973 was dat niet anders. Het fortissimo tijdens meerdere werken wordt in een uitgave

Oorkonde en de 'Erepenning van Verdienste'

Oorkonde W.M.C. 1974

van De Homoet omschreven als een 'overtrokken expressie'. Blijkbaar was dat met name te wijten aan de trombones. Laten we het maar 'de stempel van De Leeuw' noemen. De dirigent besteedde desondanks veel aandacht aan techniek en articulatie. Mede hierdoor werd een goede prestatie neergezet tijdens het SONMO-landkampioenschap tijdens het Wereldmuziekconcoers (WMC) in Kerkrade (1974). Het orkest kreeg een eerste prijs toebedeeld, onder andere van de bekende Britse componist Eric Ball, die jurylid was. Vooral het begin van het verplichte werk, de *Kenilworth-suite* van Arthur Bliss, kon op prijzende woorden rekenen, ondanks enkele stemmingsproblemen. In datzelfde jaar

bestond de vereniging 75 jaar en mocht de koninklijke onderscheiding 'Erepenning van Verdienste' in ontvangst genomen worden door het bestuur. De Leeuw zou een jaar later afscheid nemen van de CMH. De dirigent stond slechts vijf jaren voor het orkest, maar deze waren dus alles behalve onverdienstelijk. De twee daaropvolgende jaren stond de CMH o.l.v. Sjef van de Poort. Ondanks zijn korte periode als dirigent bij de CMH behaalde hij wel een bijzonder mooie prestatie met het orkest, namelijk een eerste prijs met onderscheiding tijdens het bondsconкурс in Beilen.

Een rode draad

Op 1 november 1977 werd Jaap Neuteboom de nieuwe dirigent van de vereniging. Helemaal nieuw was Neuteboom niet, aangezien hij in de voorgaande jaren als spelend lid actief was bij de CMH. Arend Neuteboom, Jaaps vader, was bovendien jarenlang bestuurslid, voorzitter en erevoorzitter van de CMH. De hoop die Jaap Neuteboom uitsprak was om de lijn van zijn illustere voorgangers, Jaspers en Pijlman, voort te zetten. Tijdens concerten o.l.v. Neuteboom werden dan ook nog regelmatig klassieke bewerkingen van Pijlman gespeeld, zoals 'Prière' uit Suite Gothique (Boëllmann). Dit werk werd uitgevoerd in het teken van het tachtigjarig jubileum van de vereniging (1979). Daarnaast werd tijdens dit concert ook *Dear Lord and Father of Mankind* van Jan de Haan gespeeld, wat ook nu weer, 45 jaar later, op het programma staat voor het jubileumconcert. In het teken van het tachtigjarige jubileum werd niet alleen een concert gepland, maar ook een ontspanningsavond. Op de oude foto's is te zien dat er stevig op los gebowld werd. Uiteraard kon er ook genoten worden van een drankje.

Ontspanningsavond ter gelegenheid van het tachtigjarig jubileum van de CMH (1979)

Creatieveling

Bij aanvang van zijn dirigentschap moest Neuteboom creatief zijn, omdat er weinig nieuwe fanfaremuziek uitgegeven werd. Gelukkig was elke sectie binnen het orkest goed vertegenwoordigd, waardoor er een mooi koperensemble gevormd kon worden

dat ook buiten de gebruikelijke concerten om optredens verzorgde. Ook waren er een heel aantal muzikanten in het korps die een aardige solo konden spelen. De schare aan solisten gaf Neuteboom verschillende opties voor het invullen van concerten en uitvoeringen. Uit het archiefmateriaal zijn nog enkele documenten en foto's opgedoken die een inblikje geven in de organisatie van de reeks aan solistenconcerten.

Concerten en uitvoeringen

De Daendelshal- en 'Open Deur'-concerten in de Andreaskerk waren de bekendste in deze periode. Ook werden er rondgangen gedaan door verschillende wijken in Hattem, die steeds meer in de plaats kwamen van de marsoptredens. Het jeugdorkest o.l.v. Harm van der Ziel, en later Neuteboom, begon ook steeds groter te worden en won zelfs eerste prijzen tijdens concoursen. Zoals omschreven in het jaarverslag van 1986: *'Een hoofdstuk apart begint het Jeugdorkest van de CMH te worden. Het doet mee aan de concerten van de CMH en opende, zoals reeds gememoreerd, het Bondsconcours in november [...] Het Jeugdorkest bestaat nu uit 25 leden en versterking door het A-orkest is alleen nog nodig op enkele grote instrumenten. Dit is een stormachtige en goede ontwikkeling.'* In het jaarverslag wordt ook boerenkapel de Rampestampers vermeld, die in wisselende samenstelling optredens verzorgde en hiermee ook haar financiële steentje bijdroeg aan de vereniging. De periode Neuteboom laat zich dus kenmerken door groei en ontwikkeling, maar ook door vernieuwing. Een heel mooi voorbeeld hiervan is een

Selectie foto's van één van de vele solistenconcerten

dubbelconcert in Drachten (1984), thuishaven van muziekvereniging Concordia, waaraan de CMH haar medewerking verleende. Tijdens dit concert werd tweemaal gebruikgemaakt van een synthesizer. Dit zorgde aan het begin van het eerste werk, *Music of the Future* van John Miles, nog voor 'benauwde gezichten'. Maar het publiek kon het uiteindelijk wel waarderen, vooral toen

de CMH afsloot met *Moment for Morricone* waarin de synthesizer goed tot zijn recht kwam. Naast de synthesizer werd een ander onorthodox instrument bespeeld, het Hammondorgel. Jaap Neuteboom nam zelf plaats achter het orgel voor het stuk *Mixed Meat at the Piazza*. Naast mooie concerten als deze ging de CMH ook nog regelmatig op concours. Een van de interessantste locaties waar de vereniging naartoe ging was Schiermonnikoog (1990), in het teken van de 33ste editie van het Zang- en Muziek Concours. Zoals omschreven in de Leeuwarder Courant won de CMH de eerste prijs en beker met honderd punten.

In de laatste jaren onder Neuteboom was de vereniging ook volop in beweging. Naast de deelnames aan verschillende concoursen, waaronder de HaFa Kampioenschappen in de Hanzehof te Zutphen (1993), werden de allereerste scholenprojecten opgezet. Aan nieuwe jonge krachten was geen gebrek begin jaren negentig. In februari 1994 legde Jaap Neuteboom zijn dirigerestok bij de CMH neer, na zeventien jaren trouwe dienst.

Boven: één van de vele optredens in de Daendelshal
Onder: Jaap Neuteboom rijkt een prijs uit

De Christelijke Muziekvereniging te Hattem
Jeugdorkest en A-orkest in de Daendelshal (1990)

Uut de olde deuze

1994 tot heden

Periode Balemans

De CMH van 1994 tot heden

Balemans in één van zijn eerste jaren bij de CMH

Op 1 september 1994 werd Jaap Neuteboom opgevolgd door Carlo Balemans. Balemans volgde een veelzijdige opleiding aan het conservatorium van Rotterdam, met enkele uitstapjes naar Biel en Wenen. Hij studeerde uiteindelijk af in de hoofdvakken Harmonie/Fanfare en Orkestdirectie. In de daaropvolgende jaren dirigeerde Balemans verschillende orkesten van hoogwaardig niveau en maakte hij eigen composities, waaronder *Il Nome della Rosa*, waarvoor hij een eervolle onderscheiding ontving tijdens een compositiewedstrijd in Corciano, Italië. Kortom, de CMH haalde met Balemans een talentvolle dirigent binnen. Balemans maakte dan ook een vliegende start bij de CMH.

Nederlands kampioen en Poeme de l'automne

Velen van de oudgedienden zullen het zich nog herinneren: de deelname aan de Hafa kampioenschappen in Zutphen in 1996. Met de uitvoering van het werk *Passion et Tendresse* van Rob Goorhuis kreeg de CMH een eerste prijs met onderscheiding. Bovendien werd de

vereniging hiermee winnaar van de topklasse met 164.5 punten, waarmee het Psalm 150 uit Dinxperlo nipt aftroefde. De feestvreugde was vanzelfsprekend groot en werd na de busreis terug naar Hattem tot in de late uurtjes voortgezet in voormalig café Stroget (zie *Anekdoten* voor foto's). In 1997 werden in aanloop naar het honderdjarig jubileum van de CMH verschillende acties in gang gezet. Uit de algemene ledenvergadering van dat jaar blijkt dat er al een duidelijk plan lag voor het opnemen van een jubileum-cd. De naam van de cd werd *Poème de l'automne*, vernoemd naar het gelijknamige werk van Bernard van Beurden dat in opdracht van de CMH was gecomponeerd. De wereldpremière van *Poème de l'automne* vond plaats tijdens een promotieconcert van de CMH in het Chassé theater in Breda, waaraan de Harmonie Terheijden, ook o.l.v. Balemans, samen met de CMH haar medewerking verleende. Het muziekstuk, dat Van Beurden omschrijft als 'een verslag van stilte, spanning en melancholie', werd door de CMH op een 'gedreven en indrukwekkende manier' uitgevoerd met een prachtige dwarsfluitsolo

E.D. Schipper met zijn vrouw bij het concert in de Daendelshal (1997)

van Angelique Mulder. Twee weken later, 19 april 1997, werd *Poème de l'automne* ook in Hattem uitgevoerd in de Daendelshal. Hier werd muzikrecensent E.D. Schipper in het zonnetje gezet vanwege zijn veertig dienstjaren voor stadskrant De Homoet. Vele citaten uit deze jubileumuitgave komen van zijn hand.

Jeugd

Ook de jeugd had de handen vol aan repetities en uitvoeringen in deze periode.

Benita Dam en Dirkjan van Groningen gaven afwisselend leiding aan het jeugdorkest, ca. eind jaren '90 - begin '00

In 1998 nam het jeugdorkest o.l.v. Benita Dam deel aan een RABO-jeugdfestival in Hardenberg. Uit de juryverslagen blijkt dat de deelname niet onverdienstelijk was: 'Het orkest is goed op elkaar ingespeeld en brengt een mooie klank voort'. In 2002 zou het jeugdorkest deelnemen aan het Euro Festival for Youth Orchestras in Maasbracht, waar het o.a. Hanseatic Suite van Jacob de Haan speelde. Het orkest bestond toen uit wel veertig (!) leden tussen de 10 en 17 jaar oud. Uiteraard werd het orkest toen ook ondersteund door enkele ervaren leden, maar de doorstroom van ongeveer vijftien leden uit de samenspelgroep zorgde er destijds voor dat het over de breedte een écht jeugdorkest was. Rond deze tijd is ook het percussie ensemble ontstaan, dat jarenlang onder leiding stond van Dirkjan van Groningen. Het was een pril begin. De muziekkruis in deze periode was ook niet groot, maar desondanks voerde het PE wel regelmatig enkele werken uit tijdens de jaarlijkse concerten. De ontwikkeling van het PE en haar muzikale kwaliteit verliep desondanks snel, wat blijkt uit de tweede

Het percussie ensemble bij het kampioenschap in Eindhoven (2005)

plaats die het PE behaalde bij de Indoor Percussion Championships in Eindhoven in 2005. Ook nam het PE in deze periode een eigen cd op, waarop de kenmerkende geluiden van het ritmisch en melodisch slagwerk elkaar afwisselden.

Honderdjarig bestaan

Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan (1999) componeerde Balemans een bijzondere werk voor orkest en koor: Eyewitness. De titel van het werk slaat op de getuigenissen die zijn

Het percussie ensemble in de beginjaren o.l.v. Dirkjan van Groningen

afgelegd door ooggetuigen van 'Bloody Sunday' in Noord-Ierland (1972), maar ook op de gedachte dat iedereen verantwoordelijk is voor zijn eigen daden. 'Zo is iedereen zijn eigen ooggetuige', stelt Balemans. De uitvoering van Eyewitness tijdens het jubileumconcert werd verzorgd door het A-orkest en de koren DEV, Con Amore, Jubilate Deo en Revival. Ook Jaap Neuteboom verleende zijn muzikale kunsten op het Hammondorgel. 'Een concert om in te

Henri bij de onthulling van de Kickers in Concert (links) en een houten versie van één van de beelden, gemaakt door Sjoerd Hoekstra (rechts)

lijsten', kopte een recensent. In het teken van het honderdjarig jubileum werden niet alleen concerten uitgevoerd, maar werden ook speciale beelden ontworpen door Beeldhouwgroep Beernink. De 'Kickers in Concert' zijn tegenwoordig nog steeds te bewonderen onder de voormalige verkentoren bij het watervalletje net buiten de overblijfselen van de oude stadsmuur. Een bijzonder verhaal dat verbonden is aan de onthulling van het kikker-project is het verhaal van slagwerker Henri van der Linde. Speciaal voor de onthulling kwam Henri destijds terug uit Kosovo, waar hij sportinstructeur was in het leger. In de krant verscheen dan ook een uitgebreid verhaal van Henri's belevenissen in het land dat tussen 1998 en 2000 geteisterd werd door oorlog.

Samenwerkingen

In de jaren '00 volgden o.l.v. Balemans veel bijzondere en mooie uitvoeringen en concerten, eigenlijk te veel om allemaal langs te gaan. De samenwerking met vele artiesten vormt echter wel een duidelijke rode draad. Zo trad de CMH in deze periode op met zangeres Connie de Jongh, die met de CMH het werk Quatro Chansons van Rob Goorhuis ten gehore bracht (2004). Ook werden dubbelconcerten gehouden met Brassband Excelsior uit Zalk en Fanfarekorps Ons Genoegen uit Hattem (2005/2008). En er werd samengewerkt met jazz-solisten van het Rotterdams Conservatorium 'Codarts', waar Carlo jarenlang werkzaam is geweest, en met jazztrio Curb en zangeres Marjolein den Adel (2006/2009). De samenwerking die er bovendien stak in deze periode was het

optreden met Margriet Eshuijs in *De Spiegel* (2008). Voor de pauze voerde het A-orkest *De Schilderijentoonstelling van Modest Moessorgski* uit. Ter gelegenheid van deze uitvoering lieten enkele studenten van de Academie voor de Beeldende Kunsten 'ArtEz' uit Zwolle zich inspireren door het meerdelige muziekwerk. Het bestuur besloot destijds om duizenden euro's te investeren in de samenwerking. Uiteindelijk hield de vereniging er een mooi bedrag aan over, maar bovenal de herinnering aan en het ervaren van een optreden in een zaal met meer dan achthonderd mensen publiek.

Laatste concoursen

In 2006 ging het A-orkest tussen alle samenwerkingen door ook nog op concours naar Enschede, waar het een gemiddelde van de 89.25 punten behaalde met de uitvoering van de werken *The Sky is the Limit* van Maurice Hamers en de bekende

Muzikanten van de CMH in de Laurenskerk (2014)

werken *Poème de l'automne* en *The Sunken Village*. Volgens de krantenberichten werd de score met luid gejuich ontvangen. De laatste keer dat het A-orkest op concours ging was in 2010, wederom in Enschede. De werken *Concerto for Fanfare Band* van Harrie Janssen en *Stonehenge* van Jan van der Roost werden uitgevoerd. In datzelfde jaar behaalde het PE een eerste prijs tijdens het International Percussion Contest in Eindhoven (2010). In de daaropvolgende jaren zou het PE meerdere keren meedoen aan de Open Nederlandse Slagwerk Kampioenschappen (ONSK), waar goede resultaten behaald werden.

Carlo's Soundtrip

Tussen 2013 en 2019 focuste Balemans zich op een bijzonder en vernieuwend project: Carlo's Soundtrip XXL. De grootschalige flashmob in de Laurenskerk in Rotterdam (2014) zullen veel leden zich nog kunnen herinneren. Tijdens dit project en de latere soundtrips maakte Balemans gebruik van door hem gecomponeerde muziekfragmenten en *spoken word*. Tijdens de projecten werd de muziek verzorgd door het A-orkest en door (top)muzikanten, waaronder André Heuvelman. Aan de hand van rode en groene borden

Carlo dirigeert in de Laurenskerk (2014)

stuurde Balemans de verschillende instrumentgroepen aan om ter plekke unieke realtime composities te creëren. In de Laurenskerk, en later ook in de Eusebiuskerk te Arnhem (2016), klonken hierdoor uit alle hoeken verschillende klanken en werd op een buitengewone manier muziek gemaakt. Ook met het jeugdorkest verzorgde Balemans verrassende en ludieke uitvoeringen, waaronder het optreden License to do in de parkeergarage van Hattem en de flashmobs in de Boni van Hattem (2013). De traditionele kerk- en zomerse openluchtconcerten ontbraken ook niet in deze periode.

Trompetten van Oranje en HRFSTWND

Een van de gedenkwaardigste concerten o.l.v. Balemans was *CMH meets Trompetten van Oranje* en de daaraan verbonden trompetworkshop in De Marke (2014). Deze samenwerking was heel bijzonder, omdat vijf van de meest vooraanstaande Nederlandse trompettisten bij elkaar kwamen voor deze gelegenheid, met begeleidende band. André Heuvelman was een van de vijf trompettisten. In het voorgaande jaar had hij ook al zijn medewerking verleend aan de bijzondere 4 mei herdenking op de Grote Markt in Hattem. In aanloop naar het concert repeteerden Heuvelman en mede-Trompettist van Oranje Hans van Loenen met de CMH in de Notenhof. De Trompetten van Oranje speelden samen met het A-orkest een gevarieerd programma. Van rustige gedragen werken zoals het *Air* van Bach en *O Magnum Mysterium* van Morten Lauridsen tot opzweepende werken als *Children of Sanchez* van Chuck Mangione en *Oblivion* van Astor Piazzolla. Enkele keren verving Rik Mol zijn trompet kortstondig voor een bugel, bijvoorbeeld tijdens *Sorry* van Kytteman. Het werd een avond om niet snel te

License to do met het jeugdorkest in de parkeergarage van Hattem (2013)

CMH by Night, tegenwoordig CMH Muziek, Borrels & Bites, is al jarenlang een gezellige afsluiting van het muzikale seizoen (2017)

De Trompetten van Oranje (2014)

vergeten. In deze periode verleende het A-orkest ook meerdere keren haar medewerking aan de HRFSTWND-concerten in De Spiegel te Zwolle. In 2013 verzorgde de CMH het openingsconcert met brassband David uit Zwolle. De CMH speelde o.a. een origineel werk van Eric Vloeimans, *Connect please*, bewerkt door Balemans. Dit werk staat misschien wel symbool voor de weg die Balemans insloeg met het A-orkest. Het is namelijk een compositie die niet helemaal af is en waarin veel afhangt van de inbreng van verschillende solisten, waaronder een trompettist, een Balkan-trio en een jongenskoor. Het concert *Dreamcatcher* in de Andreaskerk (2011) stond eigenlijk al in het teken van dergelijke vernieuwing en samenwerking. 'De kunst is om iets te vinden waarin de CMH en de solisten kunnen bewegen. Dan ligt de weg naar iets nieuws open.' Deze woorden van Balemans illustreren heel mooi wat hij in de daaropvolgende jaren wilde bereiken met de CMH. Niet volledig afstappen van het traditionele, maar juist iets creatiefs en spannend toevoegen.

HRFSTWND-concert in de Spiegel te Zwolle met Frans Limburg (2016)

In de daaropvolgende jaren werd de CMH nog enkele keren gevraagd voor de HRFSTWND-reeks. Hiervoor wist Balemans André Heuvelman wederom te polsen (2014), die o.a. de prachtige solo uit *Chaabi* van Mark Nieuwenhuis speelde. Ook de Pelgrim Brass is een naam die eruit springt. Zij openden het concert van destijds met *Fanfare for the Common Man* (2015). Krachtig en helder waren de klanken die uit de hoogste hoeken van de theaterzaal te horen waren. In het jaar daarop werd *AHAB!* uitgevoerd met medewerking van Frans Limburg (spreker), die drie jaar eerder ook al succesvol samenwerkte met de CMH. Destijds werd namelijk een mooi geldbedrag opgehaald voor gevluchte Syriërs. In 2017 sloot het A-orkest met de Kroatische sopraan Marta Musap het hoofdstuk 'HRFSTWND' af. De uitvoering van de indrukwekkende compositie *A Poem Against War* van Harrie Jansen was het hoogtepunt. Jansen was zelf ook aanwezig zijn bij een van de repetities in aanloop naar het concert. In datzelfde jaar verzorgden de CMH, Ons Genoegen en Ontwaakt het Willem Greeve concert of 'Fanfare Event 2017' in een volgepakte Marke. De avond begon met een jeugdorkest samengesteld uit leden

van de drie verenigingen, gevolgd door de A-orkesten die enkele werken speelden. De CMH speelde o.a. een feestelijke medley met gedenkwaardige trompet- en zang-solo's. De avond werd gezamenlijk afgesloten met *Abschied der Slawin*.

Een mooi initiatief uit het daaropvolgende jaar was de *CMH Muziek Marathon*. Twaalf uur lang werd in en bij de Notenhof muziek gespeeld door groot, klein, jong en oud. Het was een dag gevuld met gezelligheid. Bovendien werd er meer dan tweeduizend euro opgehaald.

2019. Een jaar vol feest en uitdaging

Er kwam geen definitief einde aan de optredens in De Spiegel. Na een jaar afwezigheid voerde de CMH een van haar meest ambitieuze concerten uit in de theaterzaal. Tijdens dit concert werd o.a. *The Queen Symphony* van Tolga Kashif uitgevoerd. En ook *The Big Game* en een bewerking van *Oi, na Ivana na Kupala*, beiden onderdeel van *The Interactive Sound Symphony*. Voor dit concert was vanzelfsprekend veel ruimte voor verschillende solisten. De composities en nieuwe bewerkingen kwamen tot stand dankzij Balemans' reizen over de wereld, van landen in Azië tot Australië en New York. In voorbereiding op dit concert werd bovendien een groot projectkoor samengesteld door Hans Tijssen, die daarnaast een uniek instrument bouwde: de blasterbeam, een metalen balk die onheilspellende bastonen, maar ook geheimzinnige boventonen kan creëren. Op de concertavond werd ook een prijs uitgereikt in het teken van de *Sound Trip World-wedstrijd*, opgezet door Balemans. Deze werd gewonnen door de *Less is More Band*, bestaande uit het gezin Van der Meer-Dam. Benita, Mirjam en Esther zijn inmiddels ook al jarenlang lid van de CMH.

Jurriën Beimers (trompet) en wijlen Michiel Mulder (euphonium/zang) verzorgden de ludieke solo's tijdens het Fanfare Event (2017)

De CMH Muziek Marathon Crew: Henri, Annelies, Henk K., Fenanja en Aad & burgemeester Wiggers die marathon opent in de Notenhof (2018)

Links: Carlo dirigeert het A-orkest in De Spiegel. Rechts: Carlo en Hans Tijssen met de blasterbeam

2019 stond ook in het teken van Balemans' 25-jarig jubileum als dirigent bij de CMH en het 120-jarig jubileum van de vereniging. Het gedenkwaardige concert in het voorjaar in De Spiegel was een mooie opmaat naar het najaarsconcert, waarvoor Eric Vloeimans gestrikt werd. In de promotie voor het concert werd Vloeimans' speelstijl als volgt omschreven: 'Eric staat bekend om zijn mooie melodieën. Hij zal ons niet vermoeien met ingewikkelde improvisaties. De klank die hij op zijn trompet krijgt, is naar mijn mening een kruising tussen een bugel, een dwarsfluit en de echte trompetsound.' De stukken die Vloeimans met het orkest speelde varieerden van lyrisch tot Oosters klinkend. Zo werden o.a. *Grand Fanfare*, *Vitae Aeternum* en *Migyur* gespeeld. Vloeimans zorgde ervoor dat de werken *Harry Bo* en *Tonto* op de lessenaars kwamen, stukken die hij samen met het orkest speelde. Hij verzorgde vanzelfsprekend de prachtige trompetsolo's.

Covid-19 en afscheid

De allerlaatste jaren van Carlo bij de CMH werden getekend door de coronapandemie. Maar dit weerhield hem en de rest van de vereniging er niet van om door te gaan. Er werd een project opgezet om vanuit huis een mooie opname te maken van *Prima Luce*. Ook werd er enkele keren gerepeteerd in de Open Poort, met een groot gedeelte van het orkest. Meerdere sectierepetities vonden daarnaast plaats in de Notenhof en in de Triangel. Ook het percussie ensemble en jeugdorkest gingen door. Voordat Carlo vertrok bij de CMH, in de zomer van 2021, werd er stilgestaan bij zijn jarenlange dirigentschap. Er werd door de leden een ludieke laatste muzikale groet georganiseerd. Deze 'Soundtrip down memory lane' vond plaats op verschillende plekken in Hattem, waar door de jaren heen optredens werden gegeven o.l.v. Carlo. Zo werd er opgetreden bij de oude Toornstraschool, Prins Bernhardschool, de parkeergarage, Christelijk Gereformeerde Kerk en de Kikkers in Concert. Ook werd een gedicht voorgelezen door de muziKALE mannen en gesproken met oud-leden. Jaap Zwart en Hans Tijssen waren er ook bij om muziek te maken voor Carlo. Vele cadeaus werden overhandigd, waaronder een reisicoon van St. Cecilia. Aan het eind van de middag mocht Carlo zelf nog een

mars dirigeren en werd er als verrassing afgesloten met een flashmob waarbij als wens *Abide with me* werd gespeeld. Volgens Carlo was het een zeer passend afscheid, niets had beter bij hem gepast dan dit. Behalve dan dat hij zelf met een bakfiets door Hattem moest crossen. Het enige minpunt. Voor hem dan.

Dubbelfeest in de Open Poort

Links: De muzikALE mannen. Rechts: repetitie in coronatijd

Marslopen door de jaren heen

Een traditie met vele gezichten

De CMH marcherend op straat ter hoogte van de kruising Achterstraat en Kerkstraat

Bij 'de fanfare' wordt vaak gedacht aan een korps muzikanten in blinkende kostuums. Gezamenlijk lopen ze in strakke rijen achter elkaar in hetzelfde ritme, bepaald door de tamboers en tambour-maitre. De CMH heeft deze tijden ook zeker gekend, al is de laatste keer dat het orkest in grote getalen over straat marcheerde een poos geleden.

De traditie door de jaren heen

Juni 1963, concours in Zwolle. De CMH behaalt een eerste prijs met lof tijdens de marswedstrijd. Tegenwoordig is dit ondenkbaar geworden. Als vereniging hechten we nog maar weinig waarde aan het spelen van marsmuziek, laat staan aan marslopen. Om de woorden van oud-voorzitter Herman Wagtelenberg te gebruiken: 'Het paste niet helemaal meer bij de manier waarop we ons als vereniging wilden presenteren.' De traditie van het marslopen is echter wel diep geworteld in de geschiedenis van de CMH. Niet voor niets bleef het zo'n honderd jaar lang een traditie. En niet alleen in Hattum. In de prille beginjaren van de

vereniging, om en nabij 1900, vormden de modieuze 'gevederde hoeden' van het orkest bijvoorbeeld nog een bron van vermaak voor de straatjeugd van Deventer. Tijdens een festival in de koekstad liep een grote groep jongens en meiden 'kip, kip, kip!' roepend achter de CMH aan. Desondanks bleef de hoed door de jaren heen, al zij het in verschillende varianten, onderdeel van het uniform.

Naast de hoeden en de uniformen werd er tijdens het marslopen ook altijd een vaandel meegedragen. Voormalig lid en vaandeldrager van de CMH, Enno Last, vertelde het volgende over zijn eigen ervaringen tijdens het marslopen:

lichtbak van een winkel geraakt in de stad. Daar schrik je dan wel even van. Nu we weer een vaandel hebben is de vereniging eindelijk weer normaal. Als er geen vaandel is vallen de petjes te veel op.'

Zo leren we niet voor het laatst in deze jubileumuitgave dat elk lid zijn eigen ludieke ervaringen meemaakt. Ook in deze omschrijving van de traditie is een rol weggelegd voor de 'petjes', deze keer alleen zonder veren.

Marslopen in een nieuw jasje

De medewerking aan de avondvierdaagse is uiteindelijk in de plaats gekomen van het marslopen. Vanuit de leden en het bestuur

De CMH met de karakteristieke 'gevederde hoedjes'

'Het is me nog niks tegengevallen. Ik raak soms uit de maat, dan kijkt een van de tamboers een keer om en dan corrigeer ik snel. Met feestdagen en Koninginnedag is het mooi, er kan nog eens wat gebeuren. Ik heb 's avonds tijdens de wandelvierdaagse een

was er niet meer de wens om nog langer op straat te lopen. Herman Wagtelenberg wist er het volgende over te vertellen: 'In de zomer deden we meestal twee of drie keer een rondgang in een wijk van Hattem, maar op een gegeven moment kwamen er nog maar

heel weinig mensen luisteren. Alleen de koeien kwamen bij wijze spreken nog kijken. Het marslopen was echt een rommeltje geworden. Rond die tijd, om en nabij 2000, is de keuze gemaakt om als vervanging van het marslopen op de markt te gaan zitten. Desnoods wilden we elk jaar onze medewerking verlenen aan de aubade op Koninginnedag, maar 's ochtends om half negen door de wijken lopen wilden we niet meer doen. Het was wel een serieuze beslissing, want we waren de eersten van de drie orkesten uit Hattem die met het marslopen stopten. Het was vooral een kwaliteitskwestie. Als je het doet, doe het dan goed. Maar de tijd om goed te studeren voor het marslopen hadden we niet. De focus lag veel meer op concerten.'

Hoewel we tegenwoordig niet meer in kostuum over straat lopen, vervult de vernieuwde traditie nog steeds een ondersteunende, verbindende en ook feestelijke functie. Niet alleen op de markt tijdens Koningsdag of de avondvierdaagse, maar ook in uitzonderlijke situaties. Zo wisten we ons oudste nog spelende lid, Cor Mars (bugel), afgelopen april te verrassen met enkele marsen, gespeeld door een ensemble van ongeveer vijftien CMH-leden. Dit was in het teken van Cor's negentigste (!) verjaardag. Tijdens deze momenten beleef je als muzikant hoeveel het spelen van een traditionele mars kan betekenen. De hoop is dan ook dat deze traditie, in welke vorm dan ook, nog lang mag blijven bestaan.

Enno Last voorop met het speciale vaandel van de Anton Pieck-fanfare tijdens Koninginnedag (2009)

Aubade voor Cor Mars, ter gelegenheid van zijn negentigste verjaardag (april 2024)

De compostactie

Willem Spannenberg vertelt

In de periode voor de Coronapandemie werden de zakken nog per bus of auto vervoerd

In een gesprek met Willem Spannenberg sr. zijn we ongeveer 45 jaar terug de tijd in gegaan. Willem, die inmiddels al meer dan 75 jaar lid is van de CMH, vertelde over het ontstaan van de compostactie en hoe hij de actie door de jaren heeft beleefd.

De actie is van de grond af opgebouwd. Het idee ontstond midden jaren '70. In die tijd was Willem voorzitter van het mannenkoor DEV. Willem: "Een van de leden daar, Arie Rouw, kwam met het idee om een nieuwe actie te bedenken, wat later de compostactie werd. 'Zou het iets zijn voor DEV, zo'n actie?' Ik dacht dat het geschikter zou zijn voor een jonge vereniging als de CMH. Daar zaten ook wel leden bij die het konden oppakken. Arie Rouw regelde de aanlevering van de producten uit Zwolle, waar hij lid was van de Gereformeerde Kerk. Alle praktische en logistieke dingen binnen de vereniging regelde ik vanaf het begin. Bij Bert van Olst, in die tijd de directeur van Van Gelder, regelde ik de Volkswagen pick-up trucks die we gebruikten. En

bij Veluwenkamp kreeg ik ook vaak nog een vrachtwagentje en een paar aanhangers mee. Niemand had toen zelf een aanhanger, maar dan werd er gevraagd: 'Wie heeft er een knobbel aan de auto? Nou hup, rijden dan!' Zo ging dat toen. Ook uit Wezep kregen we van Dick Bijsterbosch nog een wagentje. Die vond dat echt prachtig. Dat was iemand die heel erg betrokken was en goed binnen de organisatie paste. Vaak kreeg je van hem dan ook nog een aardigheid als je hielp. Schitterend, een hele mooie tijd." Tegenwoordig kunnen we ons eigenlijk niet meer voorstellen dat alle zakken ook nog door de leden zelf gevuld moesten worden. Willem: "Alle materialen, zoals de compost, potgrond en zakken, werden verzameld bij het oude spooreplacement, tegenover de Parklaan. Dan kwamen ze aan met twee grote kiepbakken en konden we aan 't werk. In die tijd waren de winters ook nog wat kouder en we hadden toen geen handschoenen. Het was vrij intensief. Na afloop was je dood op." Gelukkig legde de actie geen windeieren, vertelde Willem: "Sommige jaren verdienden we wel rond de 2000 gulden. Gelukkig wist ik een aantal leden al vrij snel bij de actie te betrekken. Arend Neuteboom was als erevoorzitter één van de belangrijkste. Samen met hem maakte ik bijvoorbeeld de eerste wijklijsten en looproutes. De inzet in het algemeen was gelukkig heel groot. Daardoor hebben we er jarenlang iets moois van gemaakt." Willem vertelde dat in het begin ook

Het oude station van Hattem

De zakken werden lange tijd ingeladen bij Annemersbedrijf Nagelhout. Tussendoor was er altijd tijd voor koffie en krentenbrood (foto's uit 2016)

al veel geflyerd werd om de actie te promoten. Hij kon zich nog enkele pakkende leuzen herinneren, zoals 'Haal meer muziek uit de tuin'. Willem: "Deze liet ik drukken bij Kwakkel in Heerde, die ook weer relaties had met het fanfareorkest Soli Deo Gloria uit Heerde. Vorig jaar zag ik zelfs nog een van de oude slogans bij SDG voorbijkomen." De traditie die lang verbonden is geweest aan de compostactie, het krentenbrood eten met een kop koffie, ontstond bij Gerrit Neuteboom thuis, die overigens ook een zeer gewaardeerd lid was, vertelde Willem. "We gingen eerst altijd bij hem koffiedrinken na het vullen van de zakken. En de dames zorgden dan voor krentenbrood met koffie. Maar het duurde vaak maar vanaf een uur of half elf tot elf, want het mocht niet te lang van Gerrit. 'Elf uur weer wegwezen', zei hij dan. Mooie tijden waren dat." In totaal heeft Willem de actie zo'n 30 à 35 jaar georganiseerd. Gedurende die periode ontstonden er ook mooie anekdotes. 'Elk jaar was het bijvoorbeeld zo dat een oudere man die aan de Parklaan woonde met een emmer en stoffer en blik wat compost of potgrond meenam als wij net waren weggereden. Maar dat losten we altijd op een goede manier op. "Zeg meneer, we kunnen het u veel makkelijker maken. We brengen het bij u thuis, dan kost het wel een paar cent, maar dan steunt u wel de vereniging." We konden er de humor gelukkig wel van inzien.' Willem vertelde ook over een aantal jongens die naar Het Veld gingen om zakken te verkopen. "Een meneer of mevrouw die daar woonde vroeg dan bijvoorbeeld, 'Wat moet hier dan op het gras?' 'Nou mevrouw', zeiden ze dan, 'we zullen eens voelen. U zit hier namelijk op een plek met weinig pH-waarde in de grond.'" Uiteraard zijn er ook verhalen over klanten die geen idee hadden hoeveel ze precies

moesten kopen. Dus die kochten dan in het eerste jaar bijvoorbeeld al tien zakken en het jaar erop weer, 'omdat het zo goed bevallen was'. Zo'n streek haalden de jongens bijvoorbeeld uit bij een man die vlak bij Molecaten woonde, bij 't Olde Spieker. "Soms hadden we de smaak zo te pakken dat we in Wapenveld en Zalk ook zakken gingen verkopen", vertelde Willem.

Een volgeladen aanhangwagen, klaar voor de verkoop

Afsluitend vertelde Willem nog over de waarde van de actie door de jaren heen. "Tot vorig jaar heb ik nog in de Dorpsweg zakken weten te verkopen. In de jaren ervoor was er ook altijd wel sprake van een stukje vriendelijke competitie. Ook de jongens die van buiten Hattem kwamen deden altijd mee, die konden niet achterblijven. Het werkte echt samenbindend omdat je het met z'n allen deed. Je stak elkaar natuurlijk ook wel de gek aan, bijvoorbeeld als iemand nog niet zoveel gedaan had: 'Hé, jij hebt nog niet voldoende verkocht. Voor straf krijg jij een plakje krentenbrood minder', zei ik dan bijvoorbeeld tegen Dick Harmsen. Van alle groepen hoorde je achteraf ook allerlei verhalen over wat ze tijdens de verkoop hadden meegemaakt. Je had echt lol met elkaar."

Bloedverwanten met liefde voor muziek en vrijwilligerswerk

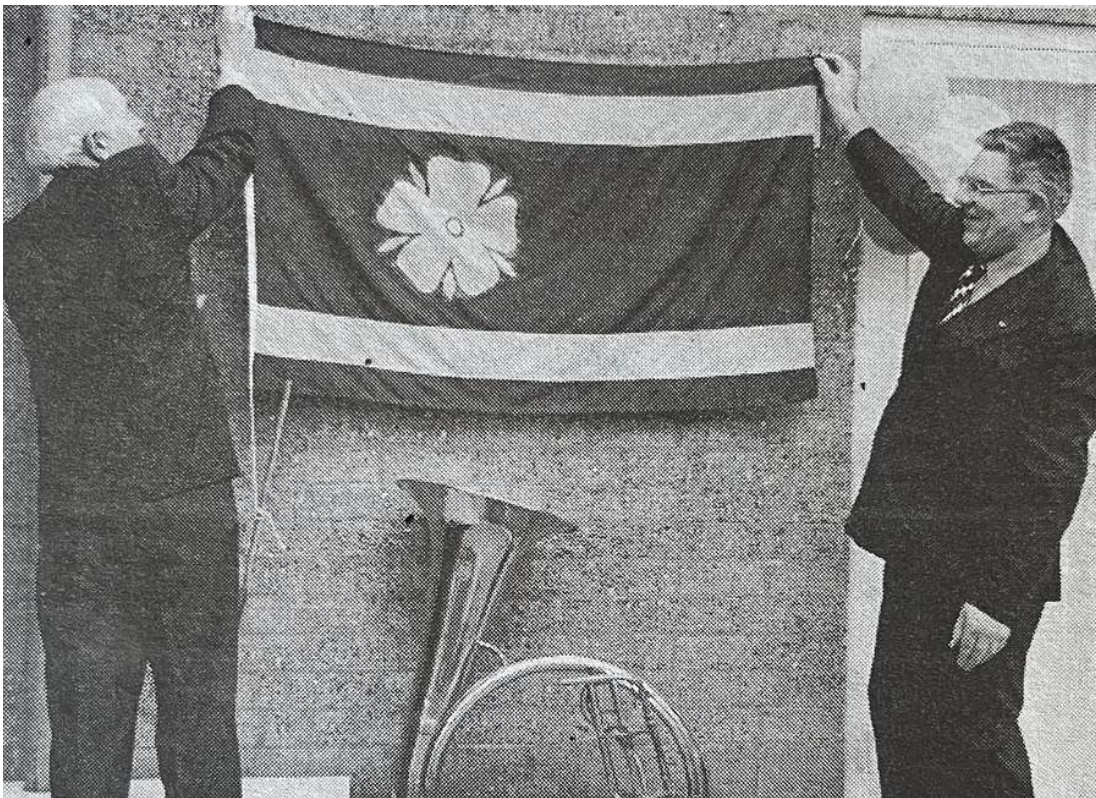

Casper Mulder (midden) en Willem Spannenberg sr. (rechts) in vroegere tijden

"We zijn bloedverwanten; zijn moeder is de zus van mijn vader". Willem Spannenberg en Casper Mulder zijn beiden ruim 75 jaar lid van de Christelijke Muziekvereniging Hatterm. "Muziek zit in onze familie", vervolgt Casper. "Mijn vader speelde bas. Na de oorlog begon hij weer te spelen en ook ik raakte geïnteresseerd. Rond onze tiende verjaardag kregen Willem en ik onze eigen instrumenten en eerste muzieklessen."

Willem: "De CMH repeteerde bij onze school, en wij wilden niets liever dan bij de club. We werden samen lid. Maar liefst acht familieleden spelen bij de CMH. Allemaal verschillende instrumenten. We namen deel aan allerlei concoursen en behaalden hoge punten voor zuiverheid. Iedereen vroeg zich af hoe dat mogelijk was met onze solistische instrumenten. Mijn eerste concours was in Hasselt, met een hoge bugel. Ik moest de stembuis aanpassen voor een lagere stemming." Tot 1950 was de vereniging een mannengemeenschap. "Toen kwam

het eerste meisje, Gerda Neuteboom. Er was discussie over haar lidmaatschap, maar uiteindelijk werd ze geaccepteerd. Zo ging dat in die tijd. Daarna kwamen meer vrouwen bij de vereniging en nu is het gemengd.” Casper: “Naast de CMH heb ik ook gezongen. Echter niet in het mannenkoor, zoals Willem. Mijn vrouw maakte deel uit van het Gemeentekoor en ik deed veel kerkelijk werk. Op een bepaald moment vroegen de dames of ik lid wilde worden. Ik heb ja gezegd. Ik zong bas. Een zware diepe bas. Ik vond het heerlijk.”

Willem en Casper onthullen samen het naambord van de Notenhof (2001)

Echte kameraden

“Binnen de CMH trokken we altijd samen op. Toen wij leerling werden, waren Ap Visser en de oude Wies Nagelhout (de aannemer) ook van de partij. Albert Dijkerman, Gerrit Boeve, Herman Wijnen, Joop Dekker, Casper en ik volgden samen muzikles”, vertelt Willem. “We zochten elkaar op en motiveerden elkaar om beter te worden. In die tijd hadden we gemiddeld 45 repetities per jaar. Ik heb het uitgerekend. 90 uur per jaar in 75 jaar is maar liefst 7650 uur. Drie jaar aan repetities zonder het thuis oefenen en de optredens mee te rekenen. Eens per maand werd gevraagd of

we na de repetitie een paar nummers wilden spelen op de markt en we gingen er op uit. Een hele onderneming. Met de bus reisden we door het hele land, van Groningen tot Den Haag en Rotterdam. We gingen naar concoursen en behaalden eerste prijzen. Bij terugkomst stonden andere orkesten klaar om ons te ontvangen.” Als er een ander korps naar concours ging, fietste ik ‘s avonds naar Schipper in de Ridderstraat. Hij plaatste een plakkaat van de eerste prijs in zijn etalage. De hele gemeenschap leefde mee. Elk korps heeft zijn eigen sfeer en gevoel. Muziek verbindt op alle vlakken.”

Naast het korps speelden beiden in de Rampestampers. De boeren- en blaaskapel van de CMH. Op uitvoeringen en zelfs op uitnodiging van de KRO in een goed bekeken televisieprogramma, gepresenteerd door Kees Schilperoort. Een optreden dat op beider netvlies staat.

Evenals een liefde voor muziek zit ook het vrijwilligerswerk bij beiden in de genen. Casper: "Ik ben actief geweest in bouw-, scholen en kiescommissies en in het kerk- en pastoraal werk. Willem zet zich onder meer in voor het kerkenwerk en Oost-Europa. "Nog altijd zijn er warme banden."

"Het is moeilijk om nieuwe vrijwilligers te vinden. De tijden zijn veranderd. Zelf zijn we nog altijd steunlid van de CMH, al blazen we niet meer actief mee. Zowel de muziek als de CMH zijn onlosmakelijk verbonden met ons leven. Met recht bloedverwanten."

Geschreven door: Willem Gunneman
Originele uitgave in *De Hattemer* (april 2024)

de HATTEMER.nl
Het weekblad voor de gemeente Hattem

Willem en Casper (april 2024)

Kort na de uitgave van dit artikel is Casper Mulder overleden (17-4-'24). Bij aanvang van het voorjaarsconcert van de CMH is Casper herdacht met een koraal.

Van voorzitter tot 'Grolsch-expres'

De CMH-jaren van Herman Wagtelenberg

Herman ontvangt zijn koninklijke onderscheiding van voormalig burgemeester Wiggers (2010)

27 jaar lang was Herman Wagtelenberg bij de CMH betrokken als voorzitter. In al die jaren heeft hij veel meegemaakt, van het Nederlands Kampioenschap in 1996 tot het Spiegelconcert in 2008 met Margriet Eshuijs. In een gesprek met Herman hebben we veel van deze mooie herinneringen opgehaald, te beginnen bij zijn jarenlange voorzitterschap.

Het voorzitterschap

Omstreeks 1990 kwam Herman net uit de kerkenraad. Mede hierdoor had hij al wat bestuurservaring opgedaan. Herman: 'In diezelfde periode vroeg Jan van Ogtrop, mijn zwager, of ik niet de grote trom of de bekkens wilde bespelen op straat bij de CMH. Mijn zoon, vaak gekscherend 'Jantje' genoemd, was ook lid in die tijd, evenals mijn andere zoon Bert. De toenmalig voorzitter, Henk Oosterbroek, stuurde er daarom op aan dat ook ik lid van de CMH zou worden. In de jaren daarna draaide ik al een beetje mee in het bestuur om erachter te komen wat mijn rol binnen de club zou gaan worden. Het is wel snel gegaan kan ik me

herinneren, want het duurde niet lang voordat ik het voorzitterschap van Henk overnam.'

Herman vertelde dat hij mooi terugkijkt op zijn tijd bij de CMH: 'Voor mij was het een prachtige tijd, een bloeiperiode. Maar ik laat het liever over aan anderen om iets over mijn voorzitterschap te zeggen.' Enkele gebeurtenissen springen eruit voor Herman, waaronder de start van de muziekschool en percussiegroep. Herman: 'Dirk-Jan van Groningen was in de jaren negentig slagwerkdocent. We waren toen ontevreden over de kwaliteit van de Muzerie in Zwolle. Binnen de vereniging hadden we het idee het beter en goedkoper te kunnen regelen. Dit heb ik o.a. bij de toenmalig wethouder, André Borst, kenbaar gemaakt. Hij heeft de komst van de muziekschool in Hattem grotendeels mogelijk gemaakt. Op een gegeven moment kreeg de vereniging zoveel toeloop dat er te weinig overbleef voor leerlingen in het A-orkest. Hierdoor ontstond uiteindelijk het idee om een slagwerkgroep op te zetten. Rob van Plateringen heeft dat later verder uitgedacht en uitgebouwd, nadat Van Groningen gestopt was. Ik geniet er echt van dat de percussiegroep zo'n mooie ontwikkeling heeft doorgemaakt. Die club zit vol enthousiasme en energie.'

Hoogtepunten en anekdotes

Proactiviteit en menselijkheid stonden centraal tijdens Herman's voorzitterschap. Zijn inzet voor de CMH werd in 2010 beloond met een koninklijke onderscheiding, lid in de Orde van Oranje Nassau. Herman: 'Ik kan me nog herinneren dat ik hierdoor een paar jaar later terug mocht komen op het gemeentehuis tijdens Koningsdag. Daar werd

Herman speelde ook regelmatig mee met het slagwerk, hier op de grote trom

ik nog door een van de docenten van de Van Heemstraschool herkend als een van de medeoprichters van de scholenprojecten. Een interessante ervaring was dat.'

Naast de muziekschool en scholenprojecten hield Herman zich ook bezig met het instrumentenbeheer. Vele ritjes met de auto maakte hij naar Zwartsluis en later naar Balkbrug en Lemelerveld, vaak samen met zijn vrouw Martha. Herman: 'Dat soort dingen deed je simpelweg voor de vereniging. Ik was niet de beheerder, maar wel verantwoordelijk voor de reparaties van de instrumenten. Dat lieten we altijd bij dezelfde man doen. Om te controleren of de instrumenten weer goed werkten, blies hij heel veel lucht in de instrumenten. Voor de saxofoons die gerepareerd moesten worden, blies hij eigenlijk te veel lucht in de instrumenten. Hierdoor leek het alsof ze weer goed werkten, maar het tegendeel was vaak waar.'

In de 27 jaar als voorzitter kwam Herman met veel mensen in contact, waaronder een groot

aantal dirigenten. Zo bouwde Herman een bijzondere relatie op met Carlo Balemans. Jarenlang was Carlo te gast bij Herman en Martha thuis voor het avondeten. Per slot van rekening moest Carlo voor de repetitieavonden vaak van de andere kant van het land naar Hattem komen. Herman: 'Mensen als Carlo hebben de leden geïnspireerd en gemotiveerd om door te gaan. Men had veel voor hem over.'

Naast de bezoeken van Carlo weet Herman zich ook nog te herinneren dat er ooit twee Hongaren bij hem thuis zijn blijven slapen. 'Ze waren op uitnodiging van DEV, het christelijk mannenkoor, naar Hattem gekomen. Toen zijn twee van hen, een dominee en professor, bij ons thuis gekomen omdat er te weinig slaapplekken waren. "Ze aten echt alles door elkaar", wist Martha te vertellen. Herman vulde aan: 'De professor maakte zich veelal druk om zijn camera die niet goed werkte. "I worry about my camera", zei hij steeds.'

Mooie CMH-hoogtepunten waren de kampioenschappen door de jaren heen, het honderdjarig bestaan van de vereniging (1999) en het optreden in de Spiegel in 2008 met Margriet Eshuijs. Tijdens dit concert werd o.a. de Schilderijtentoonstelling van Moessorgski uitgevoerd. Herman: 'In 2008 heb ik destijds samen met Cathelijn de subsidies aangevraagd. Door de jaren heen heb ik veel met haar mogen regelen omtrent concerten en uitvoeringen. Om het concert in de Spiegel te doen was wel

een grote gok. Zo'n groot theater bekostigen was een uitdaging. Maar uiteindelijk wisten we 650 kaarten te verkopen, waardoor we zelfs nog wat geld overhielden. Het onderste deel de zaal zat helemaal vol. Later hebben we ook de HRFSTWND concerten in de Spiegel mogen doen. Dat waren bijzondere concerten. Ik kan me de uitvoering op het Hammondorgel nog goed herinneren. Er waren

Margriet Eshuijs trad samen op met de CMH in de Spiegel

eigenlijk altijd wel studenten of kennissen van Carlo bij de concerten betrokken. Zij leverden allemaal hun eigen unieke bijdrage aan de concerten.' Als laatste wist Herman ons nog te vertellen over de zogenaamde 'Grolsch-expres'. Herman: 'Ik ben nog steeds een beetje betrokken bij de CMH. Ik ben er eigenlijk weer ingerold door Willem Spannenberg. Samen met hem bevoorraad ik nog eens in de twee weken de Notenhof. Omdat we altijd kratten Grolsch inslaan noemen we onszelf gekscherend de "Grolsch-expres".'

Het scholenproject

Al sinds 1994 een succes

Dit jaar hebben we niet één jubileum, maar zelfs twee! Sinds 1994 verzorgt de CMH twee keer per jaar een scholenproject op de Van Heemstra-school, de Jan Jasperschool en de Zaaier. Dertig jaar alweer!

Terug naar de start met Thoby

In 1994 is de CMH begonnen met de muziekprojectgroepen op de basisscholen in Hattem. Het doel was om jongeren op speelse wijze met muziek, en in het bijzonder met blaasmuziek, in aanraking te laten komen. We hoopten dat ze na deze projecten ook lid zouden worden van onze mooie vereniging en zich nog verder op muzikaal gebied zouden ontwikkelen. Het idee voor de muziekgroepen ontstond toen ik hoorde van een soortgelijk en succesvol project in Friesland. In het begin hebben we veel energie gestopt in het promoten van deze muziekgroepen, te

beginnen met het leggen van contacten met de scholen. Ook toen al werd er geflyerd om deze groepen onder de aandacht te brengen. Maar dat alleen was natuurlijk niet voldoende. Het is belangrijk dat jongeren muziek horen, voelen en ervaren. Daarom zijn we met een koperensemble naar de scholen getrokken om een klein concert te geven en de leerlingen, ons hooggeëerd publiek, kennis te laten maken met onze blaasinstrumenten. Deze mochten ze ook uitproberen. Voor deze schoolbezoeken namen we zelfs vrij van werk en andere verplichtingen.

De focus lag op de leerlingen van groep 6, 7 en 8. Zij kwamen tijdens de bezoeken samen in de ontmoetingsruimtes waar het ensemble klaar zat voor meerdere mooie muziekmiddagen. Kinderen uit de lagere klassen mochten ook aansluiten voor de afsluitende concertjes op elke middag.

Enkele instrumenten uitgestald

De scholenprojecten worden altijd met een klein concert afgesloten

Heerlijk het geroezemoes en de bijdehante kreten die we voor, tijdens en na het spelen hoorden.

Het enthousiasme vanuit de scholen voor het muziekproject was erg groot. We kregen van de scholen de mogelijkheid muzikles te geven na schooltijd. Deze lessen worden nog steeds klassikaal gegeven. Al vrij snel werd dit de succesformule. De CMH stelde instrumenten en een vakdocent beschikbaar aan de groepen 6, 7 en 8 van de scholen. Het muziekonderwijs werd in de eerste jaren gegeven van ca. oktober tot mei. De lessen vonden klassikaal plaats in één van de scholen, direct na schooltijd. Aan het volgen van deze lessen waren geen kosten verbonden. Dit is nog steeds het geval, hoewel we nu ook vaker in een schooljaar een muziekgroep opstarten. Dit concept bleek een gouden greep voor de CMH. In de eerste drie jaren werden per jaar negen kinderen door dit project enthousiast en lid van onze vereniging. Fantastisch toch! Nog steeds zien we hetzelfde enthousiasme van de kinderen die meedoen.

Met dit project hebben we kinderen enthousiast weten te maken voor muziek in het algemeen. Veel kinderen zijn na afronding van de projecten doorgegaan op andere instrumenten dan wij konden bieden, zoals piano en strikinstrumenten. Dan mag je toch zeggen dat we een steentje bijgedragen hebben aan de muziekcultuur in het algemeen. En dat al dertig jaar lang! Hiermee zijn we een voorloper van de huidige concepten waaronder 'Muziek in Klas', waar de CMH ook aan deelneemt. We zijn er trots op dat we dit concept al dertig jaar met een team van enthousiaste leden van de CMH realiseren.

De meeste kinderen krijgen een bugel ter beschikking tijdens de scholenprojecten

Het scholenproject in ontwikkeling

Sinds 2012 organiseert Cathelijn de Scholenprojecten. We stelden haar de vraag wat haar motiveert om de projecten te organiseren. 'Ik heb de organisatie destijds overgenomen van één van de betrokken moeders. Aan mij de taak om weer een grote groep kinderen te enthousiasmeren voor muziek. Dit vond ik heel erg leuk om te doen. Bovendien was het aan het eind van de rit heel mooi om de kinderen samen te zien optreden, velen met zenuwachtige koppies natuurlijk. Ook de trotse gezichten van de ouders maakten mij blij. Daar doe je het uiteindelijk ook voor.' Na een aantal jaar doopte Cathelijn het project tot de Gratis Trompetworkshop, geïnspireerd door een mail van een ouder. 'We moeten het noemen zoals het is', vertelt Cathelijn. 'Het Scholenproject is eigenlijk meer een werktitel, maar de term wordt nog steeds veel gebruikt.' Tot 2016 speelden de deelnemende kinderen op oude bugels. In de jaren daarna speelden ze op gekleurde kunststof trompetten. Rode, blauwe en gele. De kwaliteit van deze instrumenten liet helaas wat te wensen over. Een aantal

jaren later werd besloten om de kunststoffen trompetten te vervangen voor echte 'gouden' trompetten. Daar spelen de kinderen nog steeds op, naar volle tevredenheid.

'Juf, kom je weer trompetles geven?'

De scholenprojecten kunnen uiteraard niet bestaan zonder de inzet van enkele van onze leden. Een van hen is Marinka Kluiver. Door het scholenproject is zij verslingerd geraakt aan 'de muziek'. In 2019 startte ze haar eerste scholenproject, destijds nog vanuit haar opleiding op het ArtEZ conservatorium in Zwolle. Ze vertelde het volgende over haar ervaringen:

De opdracht vanuit ArtEZ was om mij te oriënteren op andere

Marinka is naast spelend lid van de CMH muziekdocent kleinkoper en hoorn.

Het scholenproject op de Zaaier (2020)

manieren van lesgeven en zodoende kwam ik terecht bij de Scholenproject-lessen van Anke van der Hoek. In januari 2020 stopte Anke met lesgeven bij de CMH en nam ik het scholenproject en de hoornlessen van haar over. De reden waarom ik dit ben gaan doen is omdat ik ontzettend graag mijn liefde en passie voor muziek wil overbrengen op kinderen. Natuurlijk hoop je dan dat deze lessen resulteren in nieuwe lidmaatschappen bij de vereniging, maar primair is het mijn doel om de kinderen heel veel plezier te bezorgen tijdens de lessen.

Wanneer alle kinderen aan het eind van de eerste les al een liedje kunnen spelen is dat hartstikke leuk. Ze geloven zelf nooit dat dit mogelijk is, maar toch lukt het iedereen om dit binnen één les voor elkaar te krijgen. Het plezier en enthousiasme dat je tijdens de les van de kinderen terug krijgt is fantastisch! Het uitvoeren van het scholenproject heeft mij dan ook veel plezier gebracht en veel voldoening gegeven. Daarnaast heeft het door de jaren heen een mooi aantal nieuwe leden voor de vereniging opgeleverd. Nog steeds kijk ik ernaar uit om naar de scholen te gaan om mijn lessen te geven. Wanneer ik voor een nieuw project op een school aan kom lopen, word ik vaak begroet door een leerling uit een vorig scholenproject met "Hoi juf, ben je er weer? Ga je weer trompetles geven?" Deze momenten van herkenning geven mij extra energie en motivatie om aan een nieuw project te beginnen!

Anekdoten

Naast een rijke algemene geschiedenis kent de CMH natuurlijk ook veel individuele en collectieve verhalen. In dit gedeelte van de jubileumuitgave zijn verschillende anekdotes van huidige en oud-leden van de CMH opgenomen. Van klassieke verhalen tot verhalen die je wellicht zullen verrassen of laten schateren van het lachen.

Nederlands kampioenschap

Te beginnen bij één van de meest gedenkwaardige gebeurtenissen uit de CMH-geschiedenis, het Nederlands Kampioenschap in 1996. Herman Wagtelenberg vertelde het volgende hierover: "Tijdens concoursen was het gebruikelijk dat de puntenaantallen genoemd werden aan het eind in volgorde van optreden. De vader van Benita, Durk Dam, was destijds de voorzitter van de muziekbond en mocht de puntenaantallen verkondigen. De CMH was voor Psalm 150 Dinxperlo aan de beurt geweest in de topklasse, maar Durk maakte opzettelijk eerst de score van Psalm 150 bekend. Nadat hun score werd genoemd, klonk er een enorm gejuich. Maar daarna volgde dus de CMH. Met 164.5 punten hadden wij anderhalf punt (!) meer behaald. Toen verstomde het gejuich uit de hoek van Dinxperlo. Zo kwamen wij uiteindelijk als kampioen uit de bus!"

V.l.n.r. Carlo Balemans, Dick Post en Jan van Ogtrop met de trofee, tegenwoordig nog steeds te bewonderen in de Notenhof

Herinneringen ophalen met oud-leden

In het teken van de bijzondere editie van Muziek, Borrels & Bites is aan enkele oud-leden gevraagd waarom zij hun instrument weer hebben afgestoft en wat zij zich nog kunnen herinneren van hun tijd als lid van de CMH.

Tonny Harmsen

Waarom doe je mee?

De CMH, fiene muzikie, stroomt door ons bloed. Mijn vader en broer zijn ook lid geweest. Toen deze mogelijkheid zich voordeed, heb ik contact gezocht met andere oud-leden. We waren eigenlijk gelijk enthousiast. Dus toch maar aanmelden en kijken wat het gaat worden. Jaarlijks bezoek ik nog wel een of meerdere concerten, ondanks dat ik al een jaar of vijftien geen lid meer ben.

Welk muziekstuk staat je nog goed bij van vroeger?

Tsja, dat is een lastige. We hebben zoveel bijzondere muziekstukken gespeeld. O.l.v van Jaap Neuteboom natuurlijk de stukken met Hammondorgel en piano, wat heel bijzonder was. O.l.v Carlo de diverse moderne werken waar iedereen in het begin de wenkbrauwen bij fronste. En heel bijzonder was natuurlijk *Passion et Tendresse*, wat Harald van Leeuwen ook al aangaf. Als ik dat stuk nog weer terugluister op de cd krijg ik kippenvel. Daar klopte echt alles.

Welk concert vond je speciaal?

Oei, ja. Het concert met het Hammondorgel maakte toen veel indruk. Ook het concert in de hervormde kerk o.l.v van een Amerikaanse gastdirigent was heel bijzonder. Zo kan ik nog wel even doorgaan.

Welk nummer zou je nog eens willen spelen met de CMH?

De CMH heeft ooit een lp gemaakt waar het nummer *Quo Vadis* op staat. Geweldig om naar te luisteren. Ooit hebben we het nog een keer gespeeld bij een bijzondere gelegenheid.

"De oude garde heeft zich op de heenreis prima vermaakt."

Op weg naar één van de vele concoursen

Heb je nog een leuke anekdote?

Wat mij gelijk te binnenschiet is het concert in het circustheater in Scheveningen. We moesten daar allerlei koren begeleiden. In de middag op weg met de bus. Alle instrumenten onder in de bus behalve het koffertje van Frans van Es. Het instrument lag er wel, maar het koffertje zou mee de bus in. Al snel werd duidelijk waarom. Eenmaal op de snelweg

werd het koffertje geopend en daar bleek een fles jenever met vier borrelglasjes in te liggen. De 'oude garde' heeft zich op de heenreis prima vermaakt. In Scheveningen liepen wij als muzikanten goed herkenbaar in onze concertpakken. 'Daar komen pinguïns/doodgravers aan', was een veel gehoorde opmerking over de boulevard. Tijdens het concert, als wij niets te doen hadden, verschenen uit de muziektassen diverse stripboeken en zakken chips.

Tonny Harmsen

De terugreis was een heel festijn. Een oudlid, zonder naam te noemen, waste zich in de bus met spul van het chemische toilet. De buschauffeur was, laat ik het voorzichtig uitdrukken, niet gediend van deze fratsen. 'Of jullie houden op of ik zet de bus aan de kant en jullie zien maar hoe je thuis komt!' Toen net voor Wezep een ander lid naar het toilet moest, wat binnen niet kon, en hij de bus aan de kant moest zetten was het helemaal gedaan. Eenmaal op de markt stonden

er enkele sympathisanten van de CMH ons op te wachten. Nee, niet met 'hoe was het', maar met 'het is al ruim over twaalfen, het is zondag dit kan toch niet!'.

Roel Spannenberg

Waarom doe je mee?

De CMH blijft toch je cluppie. Ik kom er af en toe ook nog steeds.

Welk muziekstuk staat je nog goed bij van vroeger?

The Sunken Village van Sparke. Dat stuk zou ik ook graag nog eens spelen.

Welk concert vond je speciaal?

Dat waren de concerten in de spiegel, maar ook in de Daendelshal. Daar werden de planten aan het eind verloot voor een goede opbrengst. De sporthal zat altijd bomvol. Tenmiste in mijn beleving.

"Noem mij maar Margriet!"

Heb je nog een leuke anekdote?

Tijdens een Spiegelcocert (2008) zou ik even een lessenaar plaatsen voor de soliste van die avond, zijnde Margriet Eshuijs. Onze dirigent, Carlo Balemans, deed op dat moment de aankondiging en vroeg een groot applaus voor Margriet Eshuijs en wees naar de kant van het podium waar ik vandaan kwam met de lessenaar. Margriet zelf stond aan de andere zijde van het podium, maar kwam nog niet op. Hierdoor nam ik het applaus maar in ontvangst waardoor ik in mijn verdere carrière bij de CMH als Margriet werd aangesproken.

Roel Spannenberg, staand achter Herman Wagtelenberg met de bloemen

Ferdinand Spannenberg

Waarom doe je mee?

Ik vind muziek nog steeds heel leuk en twee kinderen van mij, Jasper en Jennifer, spelen op dit moment ook in het A-orkest.

Welk muziekstuk staat je nog goed bij van vroeger?

Easy Pop Suite en Dizzy Stratford. Met dat laatste stuk hebben we ooit eens meegedaan aan een concours op Schiermonnikoog met het jeugdorkest.

**"Ik schrok me rot!
Mijn hoorn vol met deuken!"**

Welk concert vond je speciaal?

Een concert in de Open Poort. Ik meen dat

toen de cd *Eyewitness* werd gepresenteerd. Ook de medewerkingen bij enkele koren uit Hattem vond ik heel mooi.

Welk nummer zou je nog eens willen spelen met de CMH?

The Sunken Village van Philip Sparke en *Sir Duke* van Stevie Wonder.

Ferdinand Spannenberg

Heb je nog een leuke anekdote?

Ik kwam ooit eens op een repetitieavond aan (hele week niet gerepeteerd natuurlijk) en na het openen van de koffer schrok ik me rot en zag ik dat mijn hoorn helemaal vol deuken zat. Waarschijnlijk niet goed erin gedaan de vorige keer. Sindsdien altijd eerst in de koffer gekeken voordat ik naar de repetitie ging!

Harald van Leeuwen

Waarom doe je mee?

Hoewel ik al jaren niet meer in Hattem woon en al jaren geen lid meer ben, heb ik nog

altijd veel goede herinneringen aan mijn tijd bij de CMH. Uiteindelijk is dit wel de vereniging waar ik mijn muzikale basis heb gelegd en waar de basis ligt voor een levenslange, waardevolle hobby.

Welk muziekstuk staat je nog goed bij van vroeger?

Dat is toch *Passion et Tendresse* van Ron Goorhuis dat we onder meer hebben uitgevoerd op het topconcours in Zutphen met een dikke eerste plaats tot gevolg!

Welk concert vond je speciaal?

Dat zijn meerdere concerten maar ik denk dat het concert waarop we *Eyewitness* van Carlo Balemans hebben uitgevoerd toch wel heel bijzonder was door zowel de opzet als de thematiek.

Welk nummer zou je nog eens willen spelen met de CMH?

Dat is een lastige maar ik zou dan gaan voor een 'gouwe ouwe' en dat is *Resurgam* van Eric Ball. Dit stuk past heel goed bij de kleur en achtergrond van de CMH en hoewel ik het al ontelbare malen heb gehoord, kan ik dit werk nog altijd prima beluisteren.

Heb je nog een leuke anekdote?

Ik herinner mij een concoursdeelname met daarin een bugelsolo gespeeld door Jan Seegers (*Diagram*, André Waignein). Hij kreeg van dirigent Jaap Neuteboom alle ruimte om er een mooie jazzy uitvoering van te maken. Met de woorden 'Jan, maak er een feest van!' gingen we het podium op en Jan speelde de solo op magistrale wijze. Het was een kleine domper op de feestvreugde toen we in het juryverslag de opmerking 'Bugelsolo veel te vrij' lezen.

Harald van Leeuwen op de voorgrond

Mirella Kasper

Waarom doe je mee?

Met het orkest waar ik nu speel, Oranje Grootegast, hebben we een aantal jaar geleden een HRFSTWND concert met de CMH gegeven in De Spiegel. Dat was al een leuk weerzien, maar het leek me nog leuker om nog een keer samen te musiceren met de mensen en het orkest waar ik bij gespeeld heb. Dus toen dit idee voorbij kwam heb ik daar graag tijd voor vrij gemaakt.

Welk stuk staat je nog bij van vroeger?

Net als een paar anderen al aangaven, *Passion et Tendresse* van Rob Goorhuis. Die opname luister ik nog wel eens terug.

Welk concert vond je speciaal?

Het concert waar we *Eyewitness* en *La Forza della loro Vita* hebben gespeeld staat me nog goed bij.

Welk nummer zou je nog eens met de CMH willen spelen?

Passion et Tendresse, maar dan op tenorsax i.p.v. sopraansax.

Heb je nog een leuke anekdote?

Er zijn drie fanfares in Hattem, waarvan de CMH met stip onderaan stond als het ging om marslopen. We deden dit een paar keer per jaar, onder andere op Koninginnedag. Dan werd in de ochtend de aubade begeleid op de markt en zat een gedeelte van het orkest daarna ongeveer de hele dag op het terras. Dat was uiteraard érg gezellig, alleen was er dan 's avonds bij de jaarlijkse optocht door de stad bijna niemand meer die nog een rechte lijn kon lopen.

Ina Rouwenhorst-Liefers

Waarom doe je mee?

In huize Liefers-Jaspers was het vanzelfsprekend dat je lid werd van de CMH. Jan en Lex waren al lid, dus dat gold ook voor mij, evenals voor Thoby en Bert.

Toen ik ging studeren in het 'verre' Arnhem, ben ik gestopt na ongeveer zeven jaar. Dat dat al wel enige tijd geleden is, is wel te zien op onderstaande foto voor een concours. Ik speelde destijds op de bugel (helaas niet te zien op de foto) en heb les gehad van Henk Brem sr. Ondertussen keek ik wel met een schuin oog naar de altsaxofoons. Toen heb ik mezelf beloofd, dat als ik later groot zou zijn, op dit instrument wilde leren spelen. Na m'n pensionering ging die wens in vervulling, waardoor ik nu ook met veel plezier speel, met dank aan Lyneke! Toen er reünisten werden uitgenodigd om mee te doen, was ik het niet echt van plan, maar Thoby en Michiel hebben mij overgehaald.

Welk muziekstuk staat je nog bij van vroeger?

Na enige inside info weet ik weer dat we

Mirella Kasper

vroeger stukken speelden als *Quo Vadis*, *Orion* en *Rhapsody in Brass*. Dat vond ik maar zware stukken. De dirigent was Henk Pijlman. Voor mij een indrukwekkende man, die intensief met veel bewegingen en vol overgave op de bok stond.

Welk concert vond je speciaal?

We bezoeken regelmatig de concerten en wat was het laatste concert geweldig om naar te luisteren, met name *Wedding Dance*.

"De muziekblaadjes vlogen alle kanten op."

Heb je nog een leuke anekdote?

Bij de eerste keer marslopen, voor de meesten niet de grootste hobby, moest ik in vol ornaat het marsenboekje omdraaien voor de volgende mars, zonder wasknijpers of paperclips. Door de harde wind vlogen de muziek blaadjes alle kanten op. Gevolg:

het halve muziekkorps liep gebukt om mijn muziek weer op te rapen. Wat betreft vol ornaat: ik vond het vreselijk om in rok te moeten lopen en dan ook nog met zwarte nylon kousen eronder, die destijds alleen door oude omaatjes gedragen werden. Later toch voor elkaar gekregen dat we 'gewone' panty's mochten dragen!

Een jonge Ina

De jonge Liefers-broers

Lonneke Jacobs

Waarom doe je mee?

Ik heb het altijd heel erg leuk gevonden bij de vereniging. Samen muziek maken blijft gewoon ontzettend leuk. De laatste jaren heb ik vooral lichte muziek gespeeld, dus de muziek voor Muziek, Borrels & Bites past daar mooi bij. Toen ik de oproep voorbij zag komen, leek het me geweldig om weer eens met mijn oude club mee te kunnen spelen!

Welk muziekstuk staat je nog goed bij van vroeger?

De *barbier van Sevilla* (maar dan in de correcte taal) vond ik tof om te doen! Wat me ook altijd is bijgebleven is *Pirates of the Caribbean*. Dit was nog in de tijd dat ik in het jeugdorkest zat en niet zo comfortabel was

op de eerste trompet partij. De andere eerste trompettist (ik heb niet helemaal meer scherp wie dat was) tikte me vlak voor een voor mij nog lastige, maar voor het stuk belangrijke inzet aan met de boodschap dat ze het niet ging doen en ik het maar moest doen. Gelukkig ging het allemaal goed.

Welk concert vond je speciaal?

We hebben veel speciale concerten gedaan. Voor mij was de meest bijzondere het concert met de Trompetten van Oranje, maar ook de eerste keer in de Spiegel spelen was echt heel speciaal.

Welk nummer zou je nog eens willen spelen met de CMH?

Mij lijkt het heel tof om *Goldfinger* eens met de CMH te spelen.

Heb je nog een leuke anekdote?

We hebben met het jeugdorkest eens een weekend gehad in (volgens mij) Duitsland waar we vreselijk smerige broccolisoup als lunch kregen. Dit hebben we liefkozend broccoli-thee genoemd en het later eens geprobeerd na te maken door een broccoliroosje in een kop heet water te stoppen. Het kwam verdacht dichtbij. Nog jaren lol om gehad!

Jan van Ogtrop en de radio-opname

De heer Pijlman was een dirigent die veel successen heeft behaald met de CMH. Ook bewerkte hij veel liederen, waaronder verschillende Bachkorallen. Die zijn destijds opgenomen in de NCRV-studio in Hilversum. Dat was toendertijd een hele belevenis. Ik speelde toen ook al in het A-orkest, maar had nog geen uniform. Je kunt het je nu niet meer voorstellen maar de hele club ging netjes in uniform behalve ondergetekende. Voor een radio-uitzending musiceren in uniform, bijzonder toch.

Lonneke na het behalen van haar A-diploma (2008)

De eerste radio-opname in de NCRV studio (1955). De kleine Jan van Ogtrop rechtsvoor zonder uniform

De Amerikaanse dirigent: mysterie opgelost!

Tonny Harmsen refereerde er al aan in deze rubriek: een gastdirigent uit Amerika, Larry Harper. Er bestond nogal wat onduidelijkheid onder de huidige leden en oud-leden hoe dit bezoek tot stand is gekomen en hoe het er precies uitzag. Krantenknipsels uit De Homoet en het programmaboekje van het voorjaarsconcert gegeven op 14 april 2000 geven nu uitsluitsel. Duidelijk is geworden dat Harper naar Hattum kwam als gevolg van contacten tussen toenmalig dirigent Carlo Balemans en componist Bernard van Beurden. Carlo zou op een later moment naar de Verenigde Staten afreizen om daar een soortgelijke ervaring op te doen.

The Wisconsin Wind Orchestra in de Andreaskerk (2002)

Harper, die studeerde aan diverse Amerikaanse universiteiten en zelf actief was als hoornist in verschillende orkesten, repeteerde driemaal met de CMH in de Notenhof. De Amerikaan had nog niet eerder een fanfareorkest gedirigeerd. Daarom had hij van tevoren een speciale cursus gevolgd. Hij gaf aan blij verrast te zijn door de CMH en omschreef het orkest daarnaast als 'zeer gedisciplineerd'. Veel last van de taalbarrière schijnen Harper en de orkestleden niet gehad te hebben. Harper maakte namelijk veel gebruik van de alombekende Italiaanse muziektermen om zaken helder uit te leggen. Het gastbezoek werd afgesloten met een voorjaarsconcert in de Open Poort. Het A-orkest speelde een prachtig programma o.l.v. van Harper met o.a. *Summon the Heroes* van John Williams en *Concerto Medievale* van Bernard van Beurden. Herman Wagtelenberg wist ook nog te vertellen dat Harper koralen prachtig dirigeerde. Een kanttekening daarbij is dat hij lange noten soms zo lang liet uitspelen dat vele orkestleden zonder lucht kwam te zitten. In 2002 zou Harper met zijn orkest nogmaals in Hattum komen i.v.m. een tour door Nederland. Samen met de CMH werd een dubbelconcert gegeven in de Andreaskerk op 27 mei 2002.

De scholenprojecten: een belangrijke basis

In het A-orkest spelen enkele leden die hun eerste muzikale sporen hebben verdiend tijdens de scholenprojecten. Aan hen is gevraagd wat zij zich nog kunnen herinneren van deze periode en wat het hen gebracht heeft. Hieruit kwamen twee leuke verhalen uit de bus van Jurriën en Fenanja.

Jurriën Beimers

Ik ben begonnen met het scholenproject toen ik in groep 5 zat. Ik weet dat ik toen in ieder geval samen met Annelies tijdens het kerstfeest liedjes heb gespeeld. Van mijn ouders mocht ik kiezen welk instrument ik ging spelen. Ik twijfelde tussen drums en trompet, maar omdat mijn vader trompet speelt, heb ik uiteindelijk de trompet gekozen. Wat ik me nog goed kan herinneren is dat Aad een heel verhaal heeft gehouden tijdens het eindoptreden over het muziekstuk over de schildpad en de haas. Geen idee meer hoe het verhaal precies ging, maar het was in ieder geval heel grappig. Het project is een mooie opmaat geweest naar het jeugdorkest, waar ik samen met Aad in ging spelen. Na de afronding heb ik ook Annelies, Fenanje en George beter leren kennen. Samen spelen we nog steeds in het A-Orkest.

Fenanja Boeve

Ik ben in 2004 gestart met het scholenproject. Destijds zat ik op gymnastiek, maar dat was niet echt iets voor mij. Toen kwam dit langs op school en dacht ik 'laat ik dat eens proberen.' We begonnen met een grote groep waaruit uiteindelijk alleen George en ik zijn overgebleven. In het begin vond ik muziek maken best moeilijk. Ik heb vaak getwijfeld om te stoppen, maar uiteindelijk ben ik toch doorgegaan. En daar heb ik allesbehalve spijt van. Tussen alle twijfels door heb ik gelukkig ook veel leuke herinneringen gemaakt. Ik kan me

Op uitwisseling naar St. Oedenrode (2011). Jurriën en Fenanja rechts op de foto te zien tussen Annelies en George

bijvoorbeeld nog herinneren dat we in de Open Poort optraden en dat we verkleed mochten als clown. Dat was echt hilarisch. Naast dit soort herinneringen heeft het scholenproject er vooral voor gezorgd dat ik een heleboel leuke mensen heb leren kennen en nog steeds muziek maak.

De compostactie door de ogen van Jan Derk

Al sinds de start is de compostactie een bron van anekdotes. Willem Spannenberg sr. wist er al enkelen te vertellen. Hieronder zijn nog enkele van de mooiste anekdotes over de compostactie te lezen, met dank aan Jan Derk Spannenberg.

U spreekt met Hans Vros

Ik was aan het venten met een groep waar ook Hans Vros zich in bevond. We stonden ieder bij een deur te wachten toen ik bij Hans de deur van het slot hoorde gaan. Hans was volgens mij nog niet helemaal wakker, want ik hoorde hem zeggen "Hallo, u spreekt met Hans Vros. Heeft u ook compost of potgrond nodig van de CMH?" Een lachsalvo van Hans volgde en ook de potentiële klant in de deurpost kon deze verspreking wel waarderen. Ondertussen ging bij mij ook de deur open terwijl ik nog in een deuk lag van het lachen. Vanzelfsprekend kwam ik niet echt uit mijn woorden toen ik de situatie probeerde uit te leggen... Zoiets vergeet je nooit meer."

Aartsschooier

Samen met wijlen Henk Brem sr. gingen we naar de Eijerdijk. Jong en fanatiek als ik was zei ik tegen Henk: 'Hier nog even stoppen, want deze twee huizen zijn we net vergeten.' Henk sputterde iets tegen omdat we eigenlijk met de wijk klaar waren en het liep al tegen 13:00 uur. Maar goed, ik mocht die twee huizen nog even doen. Henk bleef wachten in de auto. Hoeveel ik heb verkocht, kan ik mij niet meer herinneren. Maar toen ik weer in de auto zat en Henk aanstalten maakte om weer terug te gaan richting het Leger des Heils zei hij in onvervalst 'Attems: 'Mooi da'j toch nog eff'n die twee huuz'n edoan 'ebt. Ie bint ook zo'n aartsschooier hé!

Jan Derk (rechts in het midden) wordt samen met Kobus Mulder en Jan van Ogtrop gehuldigd voor hun trouwe en langdurige lidmaatschap (2015)

Op is op

Ons oud-lid wijlen Teo Visser sr. had meerdere kinderen. Twee van zijn zonen hadden een grote hechte vriendengroep die verder geen binding had met de CMH. Maar ze hebben enkele jaren meegeholpen met de compostactie. Vaak met een groep van zo'n vijftien jongens. Op de trekker zat Johan Streng met een overvolle platte wagen, waar de groep bovenop zat. Deze groep ging zo snel tekeer dat ze vaak anderhalf of twee wijken tegelijkertijd pakten. Er was alleen bekend dat ze wel wat lustten. Wij hadden als CMH-ers dan ook een stelregel: de eerste rit zo snel mogelijk rijden, dan weer laden. Tijdens het laden vroegen we of de ploeg van Visser al was geweest. Als het antwoord nee was, gingen we snel naar binnen voor koffie en een plak krentenbrood. Want als je te laat was en de ploeg was al geweest, dan viste je achter het net en was alle krentenbrood op. Drie schalen gingen er zonder enig probleem doorheen. En op was op...

De kerstrondgang

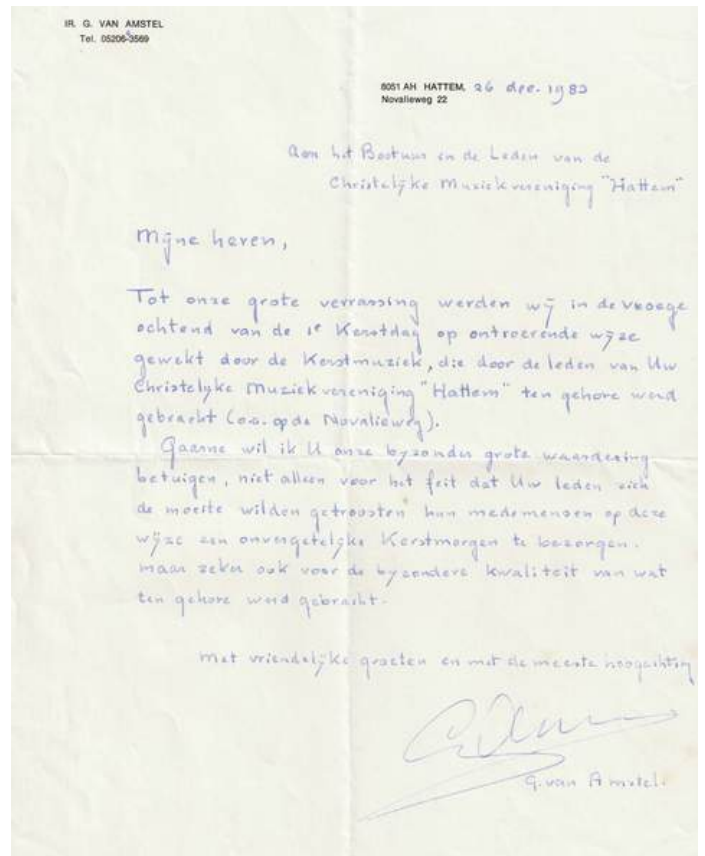
De kerstrondgang is al decennialang een terugkerende traditie aan het eind van het jaar. Het heeft de CMH en haar leden gedenkwaardige herinneringen opgeleverd. Hieronder lezen we onder andere over de persoonlijke herinneringen van Willem Spannenberg en wijlen Casper Mulder aan de kerstrondgang. Daarnaast is een brief te lezen die Hattemer G. van Amstel in 1983 schreef naar het bestuur van de vereniging n.a.v. de kerstrondgang.

Eerste Kerstdag

“De mooiste herinneringen bewaren Willem en ik aan Eerste Kerstdag, vroeg in de ochtend. We liepen door de sneeuw naar de markt en speelden Stille Nacht. De reacties van omwonenden waren fantastisch. Een prachtige traditie.” Willem: “Op een kerstochtend op het Tinneplein zongen we ‘Er is een kindeke geboren op aard’. Mijn broer kwam huilend aan de deur. Die nacht was zijn eerste zoon geboren. Er wordt nog altijd over gesproken.”

De kerstrondgang in de periode Pijlman

De brief naar het bestuur van de CMH

Brief

"Tot onze grote verrassing werden wij in de vroege ochtend van de 1e Kerstdag op ontroerende wijze gewekt door de Kerstmuziek, die door de leden van Uw Christelijke Muziekvereniging 'Hattem' ten gehore werd gebracht (o.a. op de Novalieweg). Gaarne wil ik U onze bijzondere grote waardering betuigen, niet alleen voor het feit dat Uw leden zich de moeite wilden getroosten hun medemensen op deze wijze een onvergetelijke Kerstmorgen te bezorgen, maar zeker ook voor de bijzondere kwaliteit van wat ten gehore werd gebracht."

Het jubileu

mjaar 2024

Nieuwjaarsconcert

De Christelijke Muziekvereniging te Hattem heeft op zaterdag 6 januari de aftrap gegeven van het jubileumjaar. De vereniging bestaat dit jaar 125 jaar en daar zijn een tweetal leden al heel lang getuige van. In het voorjaar vierden Willem Spannenberg sr. en wijlen Casper Mulder dat ze 75 jaar lid waren van de CMH. Thuis kregen zij van het bestuur een bloemetje overhandigd en er werden herinneringen opgehaald.

Jeugdorkest en percussie ensemble

Het concert werd geopend door het B-orkest. Gehoord de enthousiaste reacties uit het publiek en de complimenten achteraf van dirigent Jasper Tuik, hebben zij een knap staaltje muziek laten horen. Het publiek werd meegenomen op reis langs bekende steden en speelden bekende stukken zoals *Afraid of the dark*, *Skyfall* en de meezinger *Viva Hollandia*. Het percussie ensemble o.l.v. Rob van Plateringen had een soort try-out voor het ONSK waar zij in april aan meedoen met het stuk *Beneath the blue*. Een melodieuze stuk over de onderwaterwereld, waarin ook aandacht gevraagd wordt voor de wereldwijde milieuvervuiling. Dat werd verwerkt in het stuk door een plastic tas als instrument te gebruiken.

A-orkest

Na de pauze speelde het A-orkest o.l.v. Sytze van der Hoek een afwisselend programma, met onder andere het stuk *Sugar Blues*. Jasper Spannenberg nam last-minute de solo over van zijn tante Jeannette die ziek was, en deed dat zeker niet onverdienstelijk. Na de eveneens puik solo van Lyneke en Cathelijn in het stuk *Windows of the World*, werd er een jubilaris in het zonnetje gezet. Sjoerd Hoekstra is namelijk maar liefst vijftig jaar lid van De CMH en kreeg daarvoor een miniatuurtje van zijn instrument, de euphonium, met inscriptie. Ook kreeg hij een mooie bos bloemen. Het blijkt maar weer dat de CMH voor veel leden een vereniging is waar je lange tijd mee verweven blijft. Na de huldiging werd de avond afgesloten met het

stuk *Ladada*, waarbij de leden van het jeugdorkest in het A-orkest werden samengevoegd. Wie weet zit er over een tijd een nog groter A-orkest, zodat het podium nóg groter gemaakt moet worden!

Voorjaarsconcert

De Schilderijentoonstelling

Het A-Orkest o.l.v. Wouter Iseger, die zich als interimdirigent geweldig heeft ingezet voor de CMH

Het 125-jarig bestaan van een vereniging is bijzonder. De balans zoeken tussen traditie en vernieuwing is daarin van groot belang geweest voor de CMH. Op zaterdagavond 20 april liet de vereniging horen waar ze lange tijd aan hebben gewerkt: *De Schilderijentoonstelling*. Vernieuwend, want het stuk van Moessorgsky werd uitgevoerd door het A-orkest en percussie ensemble. Tegelijkertijd was het ook een knipoog naar zo'n vijftien jaar geleden, toen de CMH het werk uitvoerde in *De Spiegel*.

Zoals omschreven door RTV Hattem was het programma van die avond 'spot on, veel up-tempo, afwisselend en zichtbaar met veel plezier gepresenteerd. Waar het A-orkest groot en indrukwekkend van zich liet horen, speelde het percussie ensemble met een glimlach, alsof ze elkaar uitdaagden om alle slagen synchroon te laten klinken. Het concert was niet alleen amateurkunst op hoog niveau, maar had het ook een sterke artistieke inslag. Over het geheel was het een knappe uiting van samenwerking tussen de Christelijke Muziekvereniging en de Hattemse gemeenschap. Daarmee liet de CMH zien: cultuur is van iedereen.'

Schilderen, schilderen, schilderen!

De schilderijen van Hattemers, die tijdens workshops bij het stuk waren gemaakt, werden bij alle delen achter het orkest geprojecteerd. Ook hier ging het weer om samenwerking, maar nu tussen beeld en muziek. Wat in de schilderateliers in de afgelopen maanden wellicht nog een eenvoudig werkje leek, werd in de zaal een beeldend verhaal, een decor waarin de muziek kon weerklinken. De schilderijen waren ook allemaal te zien in de hal van de Open Poort, waar het publiek voor aanvang van het concert al een kijkje kon nemen.

Naast de schilderijen van de deelnemers aan de workshops hingen er ook veel schilderijen van de eigen CMH-leden aan de rekken. Op een zaterdagmiddag voorafgaand aan het concert kwamen de leden bij elkaar om een eigen schilderij te maken van één van de delen uit *De Schilderijtentoonstelling*. Sommige leden hadden nog nooit een schilderij gemaakt, maar konden rekenen op hulp van leden die meer ervaren waren in de schilderkunst. Zo werd het een gezellige en ook nog eens een leerzame middag.

De Open Poort stroomde vol met belangstellenden

De CMH-leden schilderen erop los in de Notenhof

Lief en leed

Het concert begon met de herdenking van Casper Mulder, die enkele dagen voor het concert was overleden. Eerder dat jaar vierde hij nog zijn 75-jarig lidmaatschap bij de CMH. Jarenlang is Casper een zeer gewaardeerd lid geweest. Toepasselijk werd hij herdacht met het lied *Wat de toekomst brenge moge*.

Die avond was er ook veel te vieren. Halverwege zong iedereen Cor Mars spontaan toe voor zijn negentigste (!) verjaardag, precies op de dag van het concert. Cor kreeg een mooie ingelijste tekening van zijn gelijkenis als cadeau.

Ook Thoby Liefers werd in het zonnetje gezet. Burgemeester Marleen Sanderse reikte een Koninklijke onderscheiding en bijbehorende versierselen uit. Hij werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. Thoby werd voorgedragen vanwege zijn vele vrijwillige werkzaamheden voor de samenleving in Hattem. Binnen de Protestantse Wijkgemeente de Rank en haar rechtsvoorganger, maar in het bijzonder voor zijn vrijwilligerswerk voor en lidmaatschap (59 jaar) bij de CMH.

Cor Mars met zijn cadeau

Thoby met zijn vrouw en burgemeester Sanderse

Muziek, Borrels & Bites

Een groot feest bij IJscowd

Het A-Orkest o.l.v. Sytze van der Hoek in de veldschuur op het terrein van IJscowd

Muziek, Borrels & Bites editie 2024 gaat het plakboek in als een bijzondere muzikavond. Veel publiek, lekkere hamburgers, gekoelde dranken en een supergezellige sfeer. En dat in de veldschuur van de familie Van de Worp van IJscowd. De hele veldschuur moest leeggemaakt worden om plaats te maken voor tafels, stoelen, drankuitgifte, de hapjeskar en de skottelbraai voor de hamburgers. En natuurlijk voldoende plek voor het slagwerk en alle blazers. Want dat waren er nogal wat.

Het opstaporkest opende de avond onder leiding van Gerben Wasser. De kleine muzikanten spelen nog niet zo heel lang, maar kunnen in het opstaporkest op een fijne manier werken aan hun muzikale ontwikkeling. De avond was verder ingedeeld in tijdsblokken waarin kenmerkende muziek werd gespeeld, van de *Florentiner Mars* tot *Europapa*. Uit elke periode kwamen er bekende nummers voorbij, zo ook bij het jeugdorkest (tegenwoordig B-orkest), onder leiding van Jasper Tuik. Zij speelden o.a. *Viva Hollandia* en *Baby Give it up*. Aan enthousiasme ontbrak het tijdens het spelen niet. Bovendien was er in de voorbereiding op

de avond de nodige energie gestoken in het creëren van te gekke outfits, geïnspireerd op de verschillende periodes die 's avonds langskwamen.

Het slagwerk-ensemble deed er nog een schepje extra enthousiasme bovenop met de *Happy Hardcore-medley* en vele andere gouwe ouwe muziekstukken. Er werd zelfs een polonaise ingezet door de toeschouwers en leden van het A-orkest tijdens het spelen. De slagwerkers hoefden ook net zoals de jongens en meiden van het opstaporkest niet bang te zijn voor boegeroep van de dames een stal verderop, want die werden ruim overstemd.

Het A-orkest speelde een gevarieerd programma, verdeeld in tijdsblokken. Bekende namen als Elvis, ABBA, The Beatles, Queen en Nena kwamen allemaal voorbij. Het orkest werd bij een aantal medleys versterkt door de grote groep reünisten die zich hadden opgegeven om mee te spelen. Voor aanvang van het concert is er tweemaal met hen gerepeteerd in de Notenhof. Eerder in deze jubileumuitgave werden oude verhalen van de reünisten al opgehaald. Ook op de avonden van de repetities kwamen er leuke verhalen voorbij en werden herinneringen opgerakeld. Op de concertavond werd dit nog eens dunnetjes overgedaan. De laatste nummers van de avond werden gespeeld door het jeugdorkest, A-orkest en de reünisten. Een orkest

Het opstaporkest, B-orkest en slagwerk ensemble. Op volgorde o.l.v. Gerben Wasser, Jasper Tuik en Rob van Plateringen

van jong en oud speelde *Noodgeval* en *Europapa*. Hier werd zelfs nog op gehakt! Ook dankzij enkele vrijwilligers, bekenden en familieleden van de CMH-leden, werd het een mooie avond. Zij bemanden de drank- en eetkramen waardoor het extra gezellig was. Zo werd deze editie van CMH Muziek, Borrels & Bites een feestelijke afsluiting van het muzikale seizoen.

In aanloop naar de uitvoering werd tweemaal met de reünisten en het B-orkest gerepeteerd, o.l.v. Jasper Tuik (foto) en Sytze van der Hoek

Er was veel bekijks tijdens CMH Muziek, Borrels & Bites

Sytze droeg speciaal voor het eerste muziekblok een oud CMH-jasje

Jubileumconcert

Feest der herkenning

Het A-orkest o.l.v. van de nieuw benoemde dirigent Erik Kluin

De CMH heeft zichzelf weer op de kaart gezet. In een stampvolle en fraai versierde sportzaal in De Marke was het een avond genieten. Van muziek tot foto's en beeldmateriaal uit vervlogen tijden. Een avond gevuld met nostalgie. Daarmee was het een toepasselijke afsluiting van het jubileumjaar waarin gedenkwaardige concerten werden gegeven. En een jaar waarin weer een hoop nieuwe herinneringen zijn gemaakt.

De CMH heeft een rijke historie opgebouwd in haar bestaan. Van gewonnen concoursen, van moeilijke tijden met financiële krapte en diverse dirigenten die elk een eigen stempel wisten te drukken. Het is een vereniging met een breed scala aan groepen, voor elk niveau voor blazers en slagwerkers. Waar muziek verder gaat dan elke week samen repeteren en regelmatig samen optredens en concerten geven. Een vereniging waar vriendschappen ontstaan en huwelijken worden gesloten. Waar saamhorigheid en betrokkenheid is. En waar vrijwilligerswerk en de 'samen de schouders eronder'-mentaliteit de vereniging gaande houdt. De smeerolie van de maatschappij. Kortom, de CMH is veel meer dan een muziekvereniging.

Voorafgaand aan het concert konden de aanwezigen genieten van een heerlijke tartelette van 'Jan Bakt'. Van elkaars aanwezigheid én de fototentoonstelling. Menig oud-lid kon zijn of haar jongere 'ik' zien of een voorouder die ooit ook lid was. Want dat het een vereniging met een rijke familiegeschiedenis is, dat staat vast.

De avond werd door Benita met verve gepresenteerd. Zij nam het publiek mee langs alle geledingen van de vereniging, vergezeld door foto's van vroeger en leuke anekdotes.

Nostalgie voerde de boventoon. De oranje en groene tafelkleedjes uit de Daendelshal waren aanwezig. Ook stonden er planten en mini-kerstbomen voor het podium, net als vroeger. De avond ging spetterend van start met een mini-flashmob. Hiervoor werden toepasselijke borden gebruikt met 'honderdvijfentwintig' erop geschreven. Het doel? Het publiek aanmoedigen om 'honderdvijfentwintig' op de wijs van 'We will, we will, rock you!' te laten scanderen. Het B-orkest opende daarna het concert met het thema van *The Pink Panther*. Ruben van Wienen speelde de solo op alt-sax met verve. Ook zijn kostuumkeuze werd gewaardeerd. De percussionisten brachten een gevarieerd programma ten gehore, dat gezien de

reacties na afloop erg in de smaak viel. Na de pauze speelde het A-orkest de koraalmatige werken *Dear Lord and Father of Mankind* en *Melting the Ice*. Ook het fraaie stuk *The Sunken Village* werd uitgevoerd. Tijdens het luisteren waren er voor het publiek beelden van Hattem te zien waarop de CMH voorbij marcheerde. Iets wat tot het verleden behoort. Om de blik op de toekomst te richten, werd er afgesloten met het stuk *Spirit of time*.

De CMH kan terugkijken op een zeer geslaagde avond. Daarbij hebben de leden laten zien dat fanfaremuziek en slagwerkmuziek alles behalve oubollig is. En dat deze vereniging klaar is om nog veel toekomstige jubilea te vieren, onder Gods zegen.

De jubileumavond stond in het teken van gezelligheid, herinnering en natuurlijk ook feestelijkheden en prachtige muziek.

Nog enkele foto's van de avond

Te zien van boven naar onder: Willem Spannenberg sr. wordt geïnterviewd - de tentoonstelling en genodigden/familie en vrienden die binnenstromen - het B-orkest - de mini-Flashmob voor aanvang van het concert - Herman Wagtelenberg, zijn vrouw Martha en Thoby Liefers

Feestdag CMH 125 jaar

Een geslaagde verenigingsdag

De leden aan het begin van de middag in de Belgische Keizer in Zwolle

Als feestelijke afsluiting van het jaar organiseerde de jubileumcommissie op 30 november een verenigingsdag, verspreid over Hattem en Zwolle. De dag begon om 13:00 in de Notenhof waar de leden zich verzamelden. De middag werd door Annelies geopend en begon daarna met een kort spel.

Elk lid kreeg een geeltje op zijn of haar rug geplakt met een voorwerp of apparaat dat in huis voorkomt. Iedereen kreeg de taak om te raden wat er op zijn of haar geeltje stond. Dit leverde aardig wat hilariteit op, omdat sommigen best veel moeite hadden om te raden wat er op hun rug geplakt stond. Bij de één ging het simpelweg om een tandenborstel en bij de ander om een kerstbal of spiegel. Na de opening gingen sommige leden op de fiets en anderen met de auto richting de Belgische Keizer in Zwolle. Het was gelukkig een stralende dag. Bij het café werd een citygame uitgelegd waarin steeds twee groepen het tegen elkaar opnamen. Het ene team vormde een boevenbende en het andere een politiekorps. Aan elk team de taak om zoveel mogelijk geld binnen te halen door opdrachten uit te voeren. Een belangrijk element was de

mobiele telefoon. Hierop konden de teams zien waar en welke opdrachten uitgevoerd gingen worden. De boeven moesten eerst een denkbeeldig wapen bemachtigen om misdaden te kunnen plegen. De politieteams moesten zich melden bij een centrale plek in de stad om gebriefd te worden door de commissaris die hen gedurende het spel regelmatig op de hoogte hield door van de locaties waar misdrijven gepleegd werden. Dit leverde soms lachwekkende taferelen op, omdat er nogal wat fanatisme was ingeslopen bij enkele leden. Er werd op fietsen geklommen, hinderlagen werden gelegd, druglabs werden opgerold. Kortom, er gebeurde van alles. Na uren door Zwolle gerend en gezwoegd te hebben, kwamen twee teams op hetzelfde bedrag uit. Het politieteam 'De Brassbrigade' was uiteindelijk de winnaar, omdat zij er als enigen in geslaagd waren een boeventeam op heterdaad te betrappen. Een fles witte wijn was hun welverdiende prijs.

Nadat er enkele koppen warme chocolademelk en lekkere biertjes gedronken waren bij de Belgische Keizer, ging het hele stel weer richting Hattem. Bij de Notenhof werd voor het avondeten een interactief spel gespeeld, Hitster. Het spel was aan het begin voor alle teams goed te doen, maar het raden van de juiste nummers zorgde uiteindelijk voor flink wat hersengekraak. Sommige leden lieter maar weer eens zien dat ze van muziek maar al te veel weten. Na het spel werd de dag welverdiend afgesloten met een heerlijk buffet.

In de Notenhof begon en eindigde de dag met een spel

Allerlei ludieke opdrachten werden uitgevoerd

Bij sommige groepen werd er zelfs geweld ingezet

Dankwoord

125 jaar de Christelijke Muziekvereniging te Hattem. Wat een mijlpaal! Wij zijn als bestuur ongelooflijk dankbaar dat wij dit in verbondenheid mochten vieren met onze leden, oud-leden, families, vrienden en alle andere betrokkenen die het feest hebben meegevierd.

Het was een jubileumjaar waarin we als CMH toeleefden van het ene naar het andere hoogtepunt. Een van de hoogtepunten die er uitspringt is de uitvoering van *De Schilderijtentoonstelling* in het voorjaar. Het draaide hier niet alleen om de muzikale uitdaging, maar ook om verbinding met de Hattemer. Een grote groep Hattemers heeft zich uiteindelijk opgegeven voor de schilderworkshops die verbonden waren aan de feestelijkheden rondom het concert. En ook de CMH-leden lieten deze kans niet aan zich voorbijgaan. Velen van hen hebben zich ook in de schilderkunst van hun beste kant laten zien. Een onvergetelijke ervaring die onderdeel is geworden van het collectief geheugen van de CMH.

Wij willen iedereen die betrokken was bij de organisatie van de feestelijkheden en concerten hartelijk danken voor hun inzet in het afgelopen jaar. Samen hebben wij er een prachtig jubileumjaar van gemaakt.

Vol vertrouwen kijken wij naar de toekomst en zullen wij ons blijven inzetten voor het behoud, maar ook voor de vernieuwing van onze vereniging.

Namens het bestuur en de redactie

Het woord van de HEER is een stralend licht
dat ons de weg door het leven wijst

Hartelijk dank voor het lezen

De CMH houdt haar blik op de toekomst gericht

Voor een digitale versie van de krant,
kijk op www.cmhattem.nl

 ChristelijkeMuziekverenigingHattem
 cmhmuziekvereniging

